

1.
2.
39
4.
5
6
7.
ga

1690.

1. Alberti, Val : De praesentando categorice in
libros symbolicos juramento.
2. Boninus, Jacobus : De potestate statuum imperii
protestantium circa matrimonium subditorum. diss I
caque de jure restringendi libertatem neheralem
circa eadem.
3. C. Carpzovius, Augustus Benedictus : De transportatione
defunctorum per territorium alienum. 3 Impl.
1690: 1724.
4. Ernesti, Joh. Severus : De officio partium valentio-
rum et justarum faciendae pacis cum hoste facto
et iniquo.
5. Frichtsch, Matthaeus Tristorum : De usu manuum.
6. Galsgenius, Norw : De monastis
7. Aglius, Anders : Inquisitionis juridica l. fia. Cod.
De adquis. et rebus pss. ad remedi inde competentis.
8. Aglius, Anders : ~~Inquisitionis juridica~~ De remissione
facinorosorum eorumque transportatione per territorium
alienum. 5 Impl 1690, 1720, 1729 + 1743

1690

99, 56. Philippus, Fridricus: De testamento dominum
russalium.

104² Philippus, Fridricus: De praescriptione domient.
2 Sampl. 1718? 1744.

11. Rechenberg, L. H.: De ineptis Clericis in Rom. litte.

raris

12 Rechenberg, Adam: De relationibus novellis.

13 a. t. Schleusingen, Johannes: De legatorum iurisdictione
G. Tab. 2 Sampl. 1690: 1743

14 Schreiter, Christophorus: De rebus mobilibus
in perpetuum proinde usum destinationis

15. Schwenken duerfferus, Bertholomaeus Leonhardus:
De officio auditoris.

16. Wieckorst, Hermannus: De iniqua expulsionem
Othonis IV Imp. c. regno

e.
e.
e.
e.
e.
e.
e.

17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

Beckendorf

Väres

Neuburg, Mainz

Sollersingen, J. J. J.

1690 - 1743

Schneider, Christoph

1743 - 1790

1790 - 1840

1840 - 1890

1890 - 1940

1940 - 1990

P. 347.

Adscr. f. 1608.

I. N. 7.

DISPUTATIO JURIDICA
DE

*2, 61.
122.*

TRANSPORTATIONE
DEFUNCTORUM
PER TERRITORIUM
ALIENUM,

1690, 3 B

**Von Durchföhrung
der Verstorbenen /**

4

Quam

Auspice DEO TER Optimo Maximo,
ET

Magnifico Jctorum Ordine permittente
PRÆSIDE

DN. AUGUSTO BENEDICTO
CARPZOVIO,

J. U. D. Pandectarum Profess. Publ. & Facultatis
Juridicæ Lipsiensis Assessor,

Publicæ Eruditorum disquisitioni submittit

Christian Siegfried Fritsch / Schwartzb.

AUTOR & RESP.

Die XVI. Januar. Anno MDC XC.

EDITIO TERTIA.

LIPSIAE,

Typis JOH. CHRISTOPH. BRANDENBURGERI.

DEPARTMENT OF
THE UNIVERSITY OF
BOSTON
LIBRARY
SERIALS
ACQUISITION
DEPARTMENT
78 STATE STREET
BOSTON, MASSACHUSETTS
02116
U.S.A.

I. N. J.

De

TRANSPORTATIONE DEFUNCTORUM PER TERRITORIUM ALIENUM.

CAP. I.

Verborum significationem & materiae partitionem continens.

§. 1.

Quemadmodum rerum in universum omnium, ita LL quoque verum & genuinum sensum frustra quis habebit exploratum, sine verborum cognitione exactâ. Verba enim rerum sunt indices & notæ, quas ipsas cum vi & potestate earum tenere, hoc demum esse leges scire, verissime Celsus dixit, in *L. 17. ff. de LL.* Quare & nos de Transportatione defunctorum per territorium alienum dicturi, illud servabimus, ut antequam ad ipsam rei tractationem accedamus, verborum præmittamus notationem acceptionemque variam, non solum laudati Celsi eâ in re, Caji que in *L. 1. ff. de O. I.* institutum secuti, sed & ipsius Imperatoris Justiniani exemplum in *§. ult. J. de Publ. Judic. L. 1. §. 11. L. 2. §. 11. L. 3. §. 1. C. de V. J. E.* à quo nec maximi juris interpretes recedendum sibi putaverunt, sicut & Antistium Labeonem ad enodandos plerosque Juris laqueos usum esse cognitionis verborum scientiâ ex Gellio. *l. 3. N. A. cap. 10.* novimus.

A 2

II. TRAN-

II. TRANSPORTATIO de loco in locum est portatio, à trans & portare descendens, quod idem est ac ferre, gestare; modisque duobus contingit: uno cum jumentis aut curribus aliquid nobiscum ducimus, altero, cum corpore nostro imitatione jumentorum ferimus. Sicut autem copiae, exercitus militesque transportari apud autores passim dicuntur, ita de funeribus & corporibus mortuorum hæc vox in sensu proprio, quando de loco in alium, ex territorio in aliud transferuntur, à Juris nostri Interpretibus usurpatur, Eckoldo *ad ff. de Relig. & sumt. fun. §. ult.* Schiltero *in Praxi Jur. Rom. in For. Germ. Disp. 21. th. 31.* Besold. *Thesaur. Pract. voc. Durchführung der Verstorbnen* / aliisque. Est quidem & alia transportationis sed analogica & impropria in mercatorum Foro recepta acceptio, quæ transportantem aliquando dicunt, pecuniam ad cambium accipientem alioque remittentem, quem & trafantem voce barbarâ appellant, aliquando ad delegationem cessionemque, item translationem nominum ex uno libro in alterum, ejus significatum extendunt, de qua re vid. Marquard. *de Jure Mercator. lib. 2. c. 12. n. 51. 52. & cap. 15. n. 8.* Schurzens *Buchhalterey. pag. 12.* sed huc minime pertinens.

III. Cæterum æquipollentibus aliis in hac materiâ nominibus leges utuntur & autores: Ita *transferri funus* in *L. 38. ff. de Relig. & Sumt. Fun. L. 1. & 10. C. eod. L. 3. §. 4. ff. de Sepulc. viol. perferri* in *L. 14. §. 4. de Relig. & Sumt. Fun. deferri, vehi & transvehi* Gerh. Feltn. *de Cadav. insp. c. 39. n. 1.* Brunnem. *ad L. 3. ff. de Sepulc. viol. n. 3.* Bötticher *ad ff. Disp. 1. th. 69.* dicitur, quò & *vectum* referri debet, quæ inter funeris sumtus a Macro recensetur in *L. 37. ff. de Relig. & sumt. Funer.* nisi per vecturam ibi feralem illam intelligere velis, quæ fiebat vel curru, vel à servis cadaver Domini in lecticâ, sellâ, lectuloque succolantibus *L. un. §. 5. sed & qui domini. C. de Latin. Libert. toll.* Juit. Lips. *l. 1. Elect. c. 6. & 19.* quando funus non peregre mortui in alium locum aliamque Provinciam, sed è domo mortuariâ efferebatur ad sepulcrum vel intra vel extra urbem. Mornac. *ad L. 37. ff. de Rel. & Sumt. Fun.* sicut hodieque vel curru vel à gestatoribus plerumque semper, maxime si viliores sint, ad hoc conductis cadavera mortuorum efferuntur: Ex quo etiam inter *translationem & elationem* seu *exportationem* funeris aparet differentia, de qua vid. Jo. Kirchmann.

mann. *de Funerib. Roman. lib. 2. c. 1.* Andr. Qvenstedt *de sepult. veter. cap. 6. p. 106. sqq.* Pertinet & huc rubrica tituliff. *ut funus ducere liceat*, quam de deductione per viam publicam ex *d. L. 38. d. t.* explicat Wefenbec. *in paratit. ibid.* Struv. *Exerc. 15. Th. 83.* quoniam *funus ducere & exequias ducere* apud autores non tam transportati-
onem, quam ipsas exequias & funeralem pompam denotet. Kirchmann. *d. l. p. 118.*

IV. DEFUNCTUS à defungendo (quod explicari negotio aliquo, eiqve finem imponere notat) qui vitam defunctus est, *cadaveris, corporis, mortui, ossium* nomine passim in LL. nostris indigitatur *L. 3. ff. de injus voc. L. 37. 38. 39. 40. ff. de Relig. & sumt. fun. l. t. ff. de Cadaver. punitor.* Gerh. Feltn. *de cadav. inspiciend. cap. 1.* quæ interdum corpus nondum sepultum & quod caret honore sepulturæ, qui alias hujus generis corporibus debetur, significant, interdum corpus quodcumque mortuum non attento, an sepeliatur, an non. *Ita cadaver* efferrī dicitur ap. Livium *2. Hist. 8.* atque ita *a funere* distinguitur, cujus appellationem consequitur corpus, si sepeliatur; Pertinet eodem Isidorilocus *lib. 2. c. 3. Omnis mortuus aut funus est, aut cadaver. Funus est, si sepeliatur, à funibus accensis, quas ante feretrum, papyris cera circumdatis ferebant, cadaver autem si insepultum jacet, nam cadaver nominatum à cadendo, quia stare non potest; Quod dum portatur exequias dicimus, crematum reliquias, corpus autem à consuetudine dicitur, uti illud:*

--- -- -- -- -- tum corpora luce carentum,

Exportant tectis & tristia funera ducunt.

In legibus autem illa inter *funus & defunctum seu cadaver & exanime corpus* differentia tam rigide non observatur, nam quod in *L. 4. §. 2. ff. si quis caution. in jud. sist.* importat formula *funus prosequi*, id in *L. 3. ff. de injus voc.* est *cadaver seu defunctum prosequi*, & in *L. 1. §. 4. 6. ff. de Injur. L. 1. §. 5. C. de Lat. libert. toll.* alibi que tanquam æquipollentia nomina usurpantur; Quomodo & in vernacula nostra vocibus *Leiche & Leichnam* / sæpe promiscue pro corpore seu defuncto utimur, cum tamen illud aliquando exequias seu ceremonias funebres denotet. Nobis hic exanime hominis corpus denotat, quod per alterius jurisdictionem aut territorium vel cum vel sine aliqua pompâ & ceremoniâ sepulturæ causâ deducitur.

A 3

V. TER-

V. TERRITORIUM à terrendo deducit Pomponius, in L. 239. §. 8. ff. de V. S. quod magistratus ejus loci intra eos fines terrendi l. c. sub movendi potestatem habeat. Cujacius ad L. 53. C. de decurion. & Andr. Knichen de Autocrit. cap. 1. n. 2. à terra malunt derivare, cum & pro fundo saepe accipiatur. L. 28. §. 4. C. de Episc. & Cleric. unde per allusionem territorium quasi tauritorium, tritum tauris, secundum Isidorum 14. in Orig. 15. vel à bobus & aratro quasi terribovium, ut opinatur Cato, in Origin Lib. 5. dicitur, quia veteres solebant prima civitatum fundamenta ponentes, vaccam intrinsecus tauro in dextram jungere & juncti ritu Sabino stivam tenere incurvam, ut glebæ omnes intrinsecus caderent, & sic ducto sulco designare armatam terram jurisdictione, suspendentes aratrum ante portas.

VI. Aliter autem territorium in sensu juris Civilis Romani, aliter Imperii moderni accipitur, illo sensu ex d. l. 239. §. 8. de V. S. universitatem agrorum significat, intra fines cujusque civitatis, unde & per consequens aliquando pro districtu jurisdictionis sumitur. Joh. Gödd. ad d. l. n. 2. Theod. Reinking. de Regim. Sec. & Eccles. lib. 1. class. 5. c. 1. n. 2. quo respectu territorii appellatione veniunt caltrum, civitas, oppidum, villa, pagus, hisque adhærentes terræ agrique: Andr. Knichen de Jure Territor. cap. 1. n. 203. hoc certum terrarum spacium superioritate territoriali munitum denotat, non nisi immediatis imperii civibus statibusque competens, ob annexam scilicet dictam superioritatem, Chr. Ming. de Superiorit. territ. pr. jure quidem civili Justiniano plane ignotam, in nostrum tamen præsens Imperium Germanicum post Caroli Magni tempora introductam potestatem, summæ Majestati æmulam, omniaque, quæ ad regimen civile pertinent complectentem, vi cujus eadem ferme posse in territoriis suis dicuntur Imperii proceres, quod exercere Cæsares in universo Imperio. Hulder. Eyben. in dissert. ad illud dictum: *Tantum posse status* &c. ap. Venerandum Dn. parentem Ahasv. Fritsch. Vol. 2. Diss. Jur. Publ. 9. Ludolf. Hugo de Statu Region. Gerns. cap. 4. n. 9. 10. 11. Ming. d. diff. concl. 54. Myler ab Ehrenbach de Princ. & Statib. Imper. cap. 14. n. 11. sqq. Franzk. L. 2. Res. 15. n. 47. Utroque sensu territorii vox à nobis hic usurpabitur, cum evenire possit, ut non per agros, viasque privatorum tantum, sed urbes etiam, pagos,

gos, aliaque loca, quæ à Magistratibus vi jurisdictionis sibi in uni-
us Principis aut status territorio concessæ, reguntur, imò territo-
ria aliorum principum statuumque perducenda sint defunctorum fu-
nera. Ubi tamen & illud simul observandam, non tam stricte ter-
ritorium à nobis hic pro terrâ continente tantum, sub alterius sive
domino sive Jurisdictione sive superioritate existente accipi, quo
sensu territorium nonnullis venit, quo pedibus terere & calcare
possumus, sed latius pro omni eo puncto, quod tam pedibus quam
navibus & alio adminiculo circumire valemus; unum enim & i-
dem reputatur territorium ait Bald. *ad L. 6. C. de condit. insert. n. 13.*
quod eminet super aquas & aquis immergitur: nam licet in aqua
propter subsequenter statim confluentiam, nulla rudera distinctæ
possessiois remaneant, nihilominus tamen ex aliis circumstantiis,
locis puta adjacentibus, distinctio territorium haberi potest, idque
non tantum in fluminibus, sed etiam in mari tum interno, tum ex-
terno, prout eleganter contra Grotium ostenderunt Dn. Ziegler
ad Joh. à Felde *in not. ad l. 2. de J. B. & P. c. 2. §. 3.* Selden. *de Domin.*
Maris lib. 1. cap. 22. Strauch *de Imper. Mar. cap. 2. sqq.* Struv. *Synt. Jur.*
Feud. cap. 6. aph. 7. n. 2. Atque adeo quando per prædia & loca,
per quæ transvehenda funera sunt, flumen sive publicum sive
privatum currat, in quo sive vado transeat, sive pontibus sive
pontonibus transjiciatur, sicut via tam privata, quam publica consti-
tui potest. *L. f. ff. de S. P. R.* ita de transitu cum defunctorum corpori-
bus ibi moveri solent controversiæ, indeque in nostram disceptatio-
nem veniunt.

VII. Cæterum dum ALIENI territorii in inscriptione mentio-
nem fecimus, eo quid indigemus non obscurum est. In proprio
sane fundo de Jure Romano funus ducere & sepelire mortuum cui-
vis liberum quidem erat *§. 9. J. de R. D. L. 6. §. 4. ff. eod.* sed quando
domum mortuariam inter & locum sepulturæ destinatum alterius
& alienus adeo intercedebat fundus, sine cujus contactu locus se-
pulturæ adiri non poterat, de viâ per eum concedenda oriebatur
quæstio, quæ sive jure servitutis præstabatur sive precario concedeba-
tur. *L. 10. L. 12. pr. ff. de Relig. & Sumt. Fun.* Jac. Gutherius *de Jur.*
Manuum Lib. 3. c. 12. non nisi in aliena re competebat, cum nec servi-
tus nec precarium, rei propriæ esse possit, *L. 5. pr. ff. si usufr. petat. l.*
45. ff.

45. ff. de R. 7. Ex quo autem, ex Juris Canonici & nostri temporis institutis privatorum arbitrio & voluntati relictum amplius non est, profanum quemvis locum illatione cadaveris religiosum facere, sed vel per Episcopum, vel ordinarium Magistratum, loca sepeliendis mortuis publicè destinantur, *cap. 4. X. de Relig. dom.* cum Reip. inter sit, ne passim sepultis corporibus aer inficiatur putridis humoribus. Carpz. *Lib. 2. Def. Eccles. 373 sq. 385. 394.* Ziegler. ad Lancellot. *de Sepult. §. 1. & ad Grot. Lib. 2. de J. B. & P. c. 19. n. 2.* Finckelth. *de Jure Sepult. concl. 3.* ad illam in urbe aut loco quo degimus per vias quidem publicas cuique patet aditus, sed quando per urbem aut jurisdictionem aliam peregre mortuorum corpora transportanda sunt, favore partim religionis, cujus summa semper ratio esse debet *L. 43. ff. de R. & S. F.* partim vi illius humanitatis officii, quod alicui ex alterius solo aut territorio utilitatem Domino innoxiam capere permittit, huncque ad id ipsum præstandum obstringit, *arg. L. 2. §. 5. ff. de aqv. & aqv. pluv. arcend.* constitutum, est ut & pro mortuorum corporibus utilitas innoxie transportationis præstetur, sicut & istam jam olim Romanorum leges nulli sine justa causa denegarunt. *L. 38. ff. de Rel. & Sumt. Fun. L. 3. §. 4. ff. de sep. viol.*

IIIX. Ex dictis constat transportationem nostram esse ejusmodi actum, quo per alterius jurisdictionem aut territorium funus seu corpus demortui hominis, ad sepulturam rite & secundum legem transfertur. Hic totus actus veteribus inter alia vocabulo *religionis* veniebat, quo omne id exprimebant, per quod corpora humana ad sepulturam & quietem transferebantur, unde summam esse rationem putabant, quæ pro *religione* facit & in ambiguis *Religionum* quæstionibus strictum jus insuper habendum, *d. L. 43. ff. de Relig.* Sic apud Phædrum *in Fabul. 27.* de ossibus thesauri cupiditate effossis:

Injecta est illi divitiarum cupiditas

Pœnas ut *sanctæ religioni* penderet.

Ubi *sanctæ religioni*, est *violato sepulcro*: Et apud Ciceronem *2. de Legib. 22.* Jam tanta *religio* est sepulcrorum, ut extra sacra & gentem inferri fas negent esse; credebant enim, animas non quiescere nisi corpora essent sepulta, atque ideo cerodaphia pro iis excitabant, & apud illa vocibus animas eorum, qui in mari aut flumi-

fluminis fluctu perierant, eorumque cadavera in saltibus insepulta jacebant & propter hostilem metum aliosve casus inveniri atque inde transportari non poterant, cedere solebant. Kirchmann de funer. Rom. lib. 3. c. 27. Adde Virgil. 3. *Aeneid. vers. 304.* cujus autoritate inanem hujusmodi tumulum ad loca religiosa Marcianus in *L. 6. §. f. ff. de R. D.* referebat, contra quod tamen rectius divi fratres rescripserunt in *L. 7. ff. d. t.* quippe cum ibi non de nudo cenotaphio, sed geminis quoque aris loquatur Poëta ad eosque sacra fuisse facta. Schilter. in praxi Jur. Rom. in for. Germ. *Exerc. 4. th. 5.* Wissenbach *Disp. 9. ad Instit. th. 13. sqq.* Et licet hæc veterum quæ Græcorum, quæ Romanorum religio à nostrâ religione aliena sit, & superstitioni imputetur, facilisque multis credita jactura sepulchri sit, ipsa tamen erga mortuos reverentia, religionem ipsorum sepulchris & justas ceremonias poscere videtur.

IX. De jure ergo transportationis istius dicturus, ut certus tractationi nostræ ordo constet, primò de fundamento transportationis defunctorum, quoque jure nitatur illa, & Legibus de eâ disponentibus, inde quâ ratione licitè aut minus fieri queat, denique de remediis ejus nomine competentibus, dispiciemus.

CAP. II.

De

ANTIQUITATE ET FUNDAMENTO JURIS TRANSPORTANDI DEFUNCTOS PER ALIENUM TERRITORIUM ET LEGIBUS DE EO DISPONENTIBUS.

§. I.

TRansportationes mortuorum per alienum territorium non Romanis tantum usitatae, sed aliis etiam Gentibus celebratae fuerunt. Sic quandoque corpora præstantium virorum in loco ignobiliori condita ad celebriora monumenta vel ex peregrinâ terra, ubi fati concesserant, ad avita patriaque sepulchra magnâ pompâ ac solennitate solebant portari apud Gentiles. vid. Gerhard. *Tom. 8. loc. Theol. n. 101.* ad Kirchmann de Funerib. Roman. lib. 3. cap. 25. Erat enim hoc, quod hodieque est plerisque innatum omnibus, ut in gentis suæ sepulchro condi optarint. In *L. 30. §. 2. ff. de adim. legat. ab heredibus*

B

redibus

redibit Seia liberta petierat, ut si in provinciâ decessisset, sexaginta Lucio Titlo darentur, ut is corpus ejus curaret in patriam importari. Etenim infelicitatis loco habitum, si cui externâ in Regione mortuo, patrii sepulchri carendum esset. Quin imo pœna fuit apud Abderitas, decoctores in patriâ non sepelire. Ne quis autem hunc erga patriam vel avita monumenta affectum miretur & tantum non culpet in Ethnicis, antiqvissima transportatio fuit ossium Josephi ex Ægypto in Palestinam à Mose facta, ubi & patrem antea sepeliverat. *Exod. XIII, 19.* In Ecclesiâ primitivâ, Apostolicâ vicinâ nondum receptas fuisse translationes, idem Gerh. d. l. n. 120. memorat, sub Constantino M. autem transferri cœpisse defunctorum *Αειψαυα*, ex sepulchris obscurioribus ad loca celebriora, quod Constantinum ex Zelo pietatis non malo fecisse ait Martin. Chemnitius Exam. Concil. Trident. *de Reliqv. sanctior. Part. IV.* Sic Hieronymus contra Vigilantium scribit, Constantinum sanctas reliquias Andreae, Lucae & Timothei transtulisse Constantinopolin. Constantini factum magno studio imitati sunt & alii. Arcadium enim, narrat idem Hieronymus, ossa B. Samuelis post tam longum tempus de Judæa transtulisse in Thraciam. Ruffinus *lib. 2. c. 26.* describit translationem reliquiarum Johannis Baptistæ, novi testamenti prodromi, ex palæstina in Alexandriam. Quamquam transportationes istæ, superstitionis postea facta sint seminaria. Taceo innumera alia hujus generis exempla, cum de jure istiusmodi transportationum nunc disquirendum nobis sit ulterius.

II. Fundatur illud jus, præter summum religionis, quæ mortuis honestè justa funebria, & satis ipsorum desideris, ut modo diximus, facere jubet, Grot. *lib. 2. de J. B. & P. cap. 19. n. 2.* ibique Ziegler & Oslander, favorem in obligatione istâ naturali, quâ alter obligatur alteri, ad præstandum & concedendum in re suâ illud, quod sine incommodo suo hujus utilitatem promovere potest: Et hoc illud juris vinculum est, quod æquitatem suggerere Paulus Jctus ait, *in L. 2. §. 5. ff. de aqv. & aqv. plu. arcenda.* etsi aliquando jure deficiamus. Ant. Perez. ad *Cod. Tit. de Relig. n. 5.* Innoxia utilitatis nomine apud moralis Philosophiæ Doctores venire solet, cujus duplex fundamentum statuunt, respectu concedentis alterum, alterum respectu utentis: illud quod ratione concedentis spectatur in obligatione naturali ex humanitatis jure de-

descendente consistit, quâ alter alterius utilitatem, quoad sine suo incommodo fieri potest, promovere tenetur, ad hoc enim obligatur homo eo ipso, quod homo est, cum parum sit alterum non lædere, nisi etiam boni quid in eum conferas. Homines hominum causâ esse generatos, ait Cicero 1. Offic. ut ipsi inter se aliis prodesse possint; Hoc, quod ratione accipientis attenditur, facultate Jure naturali & gentium concessâ absolvitur, usum rerum alienarum, pro commodo suo, sine tamen alterius incommodo impetrandi. Quamquam in statu civitatis libertas illa rebus æqualiter utendi, ob quæsitum dominium sit restricta, propter obligationem tamen illam naturalem, ex jure humanitatis fluentem, hominibus etiam jus est usum occupatarum rerum impetrandi, quamdiu sub innoxie utilitatis terminis facultas illa residet, unde si sine causâ denegetur, injuria censetur. *Num. XXI. 21. sqq. can. ult. XXIII. qv. 2. Strauch. de Imper. Mar. c. 8. n. 2. Puffendorff. de Jur. Nat. & Gent. l. 3. c. 3. n. 3. 5.*

III. Et hinc descendit obligatio, quâ quis per suum territorium, ut alium innoxium transitum, ita etiam funeris deductionem concedere tenetur. Nam quamquam viarum publicarum proprietas olim populi Romani & deinde mutato Reip. statu summi imperantis esset, *L. 1. §. 21. ff. ne quid in loc. publ.* qui curatores publicis viis præficiebat, uti Cæsar Augustus Generum suum Agrippam curatorem viarum constituit; hodie vero ex usu Imperii Rom. Germ. Principis ac Domini territorii stratae publicæ sint propriæ, *II. Feud. 56. R. 7. de Anno 1555. §. Wo auch im heil. Röm. Reiche teutscher Nation. add. verb. Elect. Sereniss. Saxon. apud Hortled. de causa Belli Germ. c. 22. verb. Diemeil iede Obrigkeit zu Recht Macht hat / aus billigen Ursachen einem andern ihr Land und Paß zu verbieten &c.* Usus tamen viarum publicarum innoxius omnibus patet, nisi ex ejusdem concessione metus vel periculum immineat. Unde viâ publicâ uti, neminem recte prohiberi Impp. Diocletianus & Maximianus in *L. 11. C. de Serv. & aqv. rescripserunt*, & fas esse transire per alienum agrum, Isidorus scribit in *can. 1. dist. 1. adversus inpedientem* vero Ulpianus in *L. 13. §. 5. ff. de Injur. & L. 2. §. 9. ff. ne quid in loc. publ.* injuriarum actionem concedit. *add. can. fin. XXIII. qv. 2. Bidembach. Disp. de Ord. Eqv. const. qv. 6. p. m. 83. sqq. Jam transitus,*

transitus, qui per deductionem funeris contingit plerumque est innocuus, unde inhumanum foret aliquem prohibere velle ad istum finem viâ uti publicâ. Hinc Liv. lib. 8. Hist. sævitiam vocat ultra humanarum irarum finem, impedire, nec corpora humana terræ mandentur; Et hoc officium misericordiam ipsa sancta pagina Ruth. c. 8, 2. Sam. 11, 5. ultimum & maximum pietatis officium, Lactant. 5. Inst. c. 12. necessarium pietatis officium, Ambros. in obitu Theodos. clementiam, Capitolinus in M. Anton. Philosoph. divinam sive justitiam, Euripides, misericordiam & humanitatem, Seneca de benef. lib. 5. cap. 20. humanitatem & mansuetudinem, Val. Maxim. lib. 5. c. 1. & misericordiam ac pietatem Ulpianus in L. 5. si quis 14. §. sed interdum 7. ff. de Relig. & Sumpt. Fun. appellat.

IV. Sed plerumque innocuam dixi esse funerum per alienum territorium deductionem, cum enim ob varias circumstantias, tum ex parte cadaveris perferendi, tum personarum transeuntium, aliasque perniciosum aliquando sit, transitum concedere forte si morbo contagioso extinctum sit funus, in viis Regiis per civitates & pagos, ubi nocere exhalationes pestilentes possint, aut per personas ex infecto loco venientes, deducendum, quin ob has aliasque graves causas denegari possit, dubium mihi non est, cum non ulterius officium illud, de quo hactenus diximus, humanitatis se extendat, quam in quantum metus aut periculum mali, nobis per id inferendi, hanc limitat & restringit. Unde evenit, ut modo licita, modo illicita ista transportatio efficiatur, quod, quia ratione contingat, nunc videndum.

V. Insinuant hanc nobis distinctionem Leges, quæ in Pandectis & Codice de istâ materia reperiuntur. Neque enim sola æquitas naturalis transportationem istam nobis suggerit, sed Imperatorum quoque Constitutiones & Actorum veterum Responsa certum illi modum præscripserunt. Et de licitâ quidem transportatione, præter L. 14. §. 4. L. 8. L. 37. L. 40. ff. de Relig. & Sumpt. Fun. duæ potissimum leges de eâ disertè disponentes in Digestis deprehenduntur, utraqve Ulpiani, altera in L. 38. dict. tit. Ne corpora aut ossa mortuorum detinerentur, aut vexarentur, neve prohiberentur, quominus viâ publicâ transferrentur, Præsidis Provinciae officium est. Altera in L. 3. §. 4. ff. de Sepulc. viol. Non perpetua sepulturae tradita

dita corpora posse transferri, Edicto Divi Severi continetur, quo mandatur, ne corpora detinerentur, aut vexarentur, aut prohiberentur per territoria oppidorum transferri. D. autem Marcus rescripsit, nullam pœnam meruisse eos, qui corpus in itinere defuncti per vias aut oppidum transvexerunt, quamvis talia fieri sine permisso eorum, quibus permittendi jus est, non debeant. De illicitâ ita Marcianus in L. 2. ff. de Cadaver. Punitor. Si quis in Insulam deportatus vel relegatus fuerit, pœna etiam post mortem manet; nec licet eum inde transferre & alicubi sepelire inconsulto Principe, ut sapissime Severus & Antoninus rescripserunt. Et Imp. Valent. Theod. & Arcadius in L. 14. C. de Religiof. Nemo humatum corpus ad alium locum sine Augusti assensibus transferat. Jung. L. 1. C. L. 39. L. 44. §. 1. eod.

VI. Unde hoc colligo licitam pronunciare recitatas leges transportationem, in itinere defuncti aut ad tempus depositi, non perpetuæ sepulturæ traditi corporis. vid. Anton. Faber in Rational. ad L. 39. de Relig. in f. Illicitam, quando effossum æternâ sede datum seu perpetuæ sepulturæ ante traditum, i. e. terra conditum, aut ob delictum à loco relegati, in patriam aut locum, ex quo relegatus quis fuit, deducitur. Quo de quidem in seqq. capitibus plura dicemus, postquam pauca quædam circa intellectum recensitarum legum præmonuimus.

NE CORPORA AUT OSSA MORTUORUM.) Jac. Gutherius de Jure Man. c. 1. c. 8. annotat, ubi in monumentis reliquiarum, cinerum aut ossium nomen legitur, peregrinam illud mortem plerumque denotare, quod & innuat L. 2. §. prætor ait. 2. ff. R. & S. F. cum peregre mortuorum ossa, ut plurimum cineres & reliquæ transportatæ fuerint, quod ex variis Inscriptionibus probat idem l. 3. de Jure Man. cap. 23. adde Kirchm. de Funerib. lib. 3. c. 7. unde & Florentinus in L. 42. ff. de Relig. corpus à reliquiis separavit. Nonnunquam tamen corpus integrum reportabatur, ut familiari monumento conderetur, ut colligere licet ex L. 30. §. 2. ff. de adim. leg.

DETINERENTUR AUT VEXARENTUR.) Vexandi appellatione hic Godofredus intelligit moram, quam forte injiciebant creditores. Sed hæc interpretatio menti Ulpiani non convenit, cum eo tempore nullâ pœna aut actione teneretur, qui debitoris corpus funerari prohibebat aut detinebat. Ad cuius rei elucidationem facit

B 3

locus

locus D. Ambrosii lib. de Tobia cap. 10. A feneratoribus, inquit, quoties vidi tenere defunctos, & negari tumulum, dum fœnus exposcitur? Quibus ergo acquiescens libenter, ut suum constringerent debitorem, ut electo eo fidejussor evaderet. Ita sunt fœnatoris leges. Nihil interest inter fœnus & funus, nihil inter mortem & sortem. Jussi lavari corpus & ad fœnatoris domum exequiarum ordinem duci. Victus religionis consuetudine fœnatores rogat, ut ad tumuli locum reliquias deferantur. Primus Justinus defunctorum corpus aut reliquias ab injuriis creditorum vindicavit L. 6. C. de Sepulch. viol. constitutâ pœnâ quinquaginta librarum auri, adversus eum, qui prætextu debiti sepulturam defuncti impedire conabatur, vel si minus idoneus ad eas persolvendas esset, suo corpore sub competente Judice lueret pœnas. Addidit Justinianus præter crediti jacturam & ut tantundem heredibus solvant, quantum debitum fuit, tertiæ partis bonorum mulctam & infamiam. *Authent. item qui domum, ibid. Nov. 60. c. 1. Nov. 115. c. 5. §. 1.* Tantum ergo abest, ut veteri jure & Ulpiani temporibus prohibitum fuerit corpora defunctorum ob æs alienum detinere ut & pignori dari licuisse ex Scævola Responsõ in L. pater filiam. 38. §. Julius 4. ff. de Leg. 3. relato colligere liceat, & adversus eum demum, qui corpus defuncti per injuriam, cum jus crediti non haberet, detinisset, injuriarum actio fuerit prodita L. 1. §. denique 6. ff. de injuriis. Rectius ergo Ulpianus de iis, qui detinent funus, quo minus ducatur, aut spoliant, aut contrectant, L. 3. §. 5. L. f. ff. L. 4. & ult. C. de Sepulch. viol. L. 5. ff. ad L. Jul. de vi publ. intelligitur. Ant. Matthæus de lib. 47. tit. 6. c. 1. n. 2.

VIA PUBLICA TRANSFERRENTUR.) Idem in sequentibus per territoria oppidorum transferri, per vicos aut oppidum transvehi dicit. Via est portio territorii ad directum, certis finibus latitudinis, ab eo, qui jus publicandi habuit, ut eâ publice iretur, commearetur relicta. L. 2. §. 21. ne quid in loc. publ. vel itin. fiat. Seu planius: quicquid ex universitate agrorum relictum est, eum in finem ut iretur in eo publicè & commearetur, id viæ nomine venit. Sunt autem viæ publicæ vel privatæ; Publicas liberâ Republicâ Pratorias vel consulares, post eam ab Augustis occupatam, basilicas & Regias appellarunt. d. L. 2. §. 22. aliquando etiam militares, L. 3. ff. de loc. & itin. publ. Privatæ aliâ agrariæ dicuntur, quæ per fundum

dum fervientem ad alterius fundum ducunt: Itemque & illæ quas quisque in suo fundo sui usus gratia facit, aut quæ ex viâ consulari in privatum fundum ducunt. Ab his separantur viæ vicinales, quæ tamen & ipsæ privatæ sunt, cum ex agris privatorum constitui soleant & publicarum numero tunc demum sunt, quando earum memoria non extat *L. 3. ff. de loc. & itin. publ.* Dividuntur porro & viæ publicæ in rusticas, quæ passim in legibus itinera appellari solent. *L. 1. ff. de loc. & itin. publ. L. 1. ff. de viâ & itin. public. reffic.* & urbanas, quibus per ipsas urbes intermedias itur, de quibus Ulpianus, quando de vecturâ defunctorum per vicos & oppida loquitur, intelligendus, quæ viæ, quamvis non ita immediate ad curam Principis & ejus, qui supremus est in territorio, spectent, ut spectant viæ rusticæ sive militares, quæ exitum in urbes habere dicuntur *L. 3. §. 1. ff. de loc. & itin. publ.* hoc est per eas non continuantur, (quemadmodum non continuantur per flumen navigabile, nisi super ponte constructo) ad res tamen quæ sunt universitatis referuntur. Wefenbec. *Consil. XXXIII. n. 54. sqq.* Schneidew. *Epist. Feud. p. 190.* Add. Ziegler. de Jure Majest. *lib. 2. c. 17. §. 6.*

PRAESIDIS PROVINCIAE OFFICIUM EST.) In textibus Codicis Principi hoc adscribitur, verbis: *Inconsulto Principe, sine affatibus Principum.* Primum quidem, quæ ad sepulcrorum Jura pertinebant, de iis Pontificum erat cognitio, *Cic. lib. 2. de Legib. Dio. lib. 48.* Postquam vero Augustus Cæsar Pontificatum Maximum Imperio junxit, ejusque exemplum reliqui Imperatores secuti sunt, pontificalis hæc cognitio quoque ad Principes, qui sub Imperatoris nomine rei Romanæ præfuerunt, simul transit. Joh. Andr. Bosius *de Pontif. maxim. Imp. Rom.* Unde non semel etiam ab Ictis hæc duo conjunguntur, ut in *L. 8. ff. de Relig. & sumt. Fun. L. 50. §. 1. ff. de hered. pet. Mornac. ad L. 14. C. de Relig.* Postea Principes Præsidibus Provinciarum hanc potestatem delegarunt, qui omnium Magistratum, qui Romæ erant, viceungebantur & ad eos post Principem cura pertinebat rerum omnium, quæ in Provinciâ expediebantur. *L. 3. 4. 10. sqq. ff. de Offic. presid.* Et hinc modo sine Augusti affatibus, modo sine decreto Pontificum aut Magistratum in Provinciis jussu ac permissione non transferri corpora defunctorum dicuntur. Guther. *de Jure Man. P. 3. c. 23. p. 536.*

NON

NON PERPETUAE SEPULTURAE TRADITA CORPORA.) Sæpius ad tempus deponi solita ap. Romanos fuisse mortuorum corpora, quoad iustæ sepulturæ traderentur, tum hic, tum Pauli locus indicat in L. 40. ff. de Relig. Si quis eo animo corpus intulerit, quod cogitaret, inde alio postea transferre, magisque temporis gratia, deponere, quam quod ibi sepeliret mortuum & quasi æternæ sedi dare destinaverit, manebit locus profanus. Pertinet huc L. 14. §. 4. d. t. in quâ inter alia id quoque ad sumtus funeris refertur, si quid ad corpus custodiendum vel commendandum factum sit, ubi Ant. Faber in Rationalibus commendandum id est deponendum explicat, quoad iustæ sepultura tradatur, cum commendare sit deponere, L. 24. 26. ff. depositi, quomodo & in Basilicis redditum, *καὶ τὸ ἐπιπέσει αὐτῷ*: Et hanc interpretationem Cujacius quoque approbat, L. II. Obs. II. & 2. Obs. 17. & tum illi, quæ pro commendandum commundandum, quod pollinctorum erat, de qua vid. Wissenb. in not. Nomico. Philolog. ad Pass. Christi p. 3. tum isti, quæ de laudationibus funebribus, de quibus Asin. ad L. 12. §. 4. ff. de Relig. n. 72. sqq. Jac. Guther. de Jure Man. l. 1. cap. 25. Kirchmann. de Funer. Rom. lib. 2. c. 8. textum accipit, præfert, neque enim istis corpus seu cadaver mortui, sed vir jam ante defunctus commendatur: Sic in veteri quodam libello, dato Severo Imp. cum corpora eorum, fictili sarcophago commenda- verim. &c. & in testamento Geruntii, Simplici sepulcro conditus vel potius commendatus, legitur, fac. L. 40. ff. eod. tit. add. Franzk. ad ff. d. tit. n. 21.

PER TERRITORIA OPPIDORUM.) Territoria oppidorum hinc vias non urbanas & quæ per urbes stratae sunt, sed rusticas & quæ extra urbes sunt & de urbe ad urbem ducunt quidem, sed circa illas desinunt, significant. Quod etiam verba sequentia innuunt, quibus notatur factum eorum, qui sine permisso per ipsos vicos vel oppida corpus in itinere defuncti transvexerant. Non enim in urbes ferri licuisse funera aliò transportanda ex Sozomeno annotavit Kirchm. de Funer. Rom. l. 3. cap. 25. qui Amelii reliquias, cum Antiochiam deportarentur, per totam viam jussu Principis intra moenia civitatum receptas fuisse contra mores Romanorum scribit l. 7. cap. 10. Et inde non vulgare genus honoris delatum Augusto, Suetonius in vita ejus refert, *cujus corpus decuriones municipio-*
rum

rum & coloniarum a Nolâ Bovillas usque deportafunt noctibus propter anni tempus cum interdium in Basilicâ cujusque oppidi, vel in ædium sacrarum maximâ deponeretur.

NULLAM POENAM MERUISSE EOS.) Loquitur de licita hic transportatione Jctus, quæ non salutatis his, quibus permittendi jus est, fiebat, quam impunem quidem pronunciat, sed minus tamen benefactam. Ant. Faber in Rational. ad b. L. 3. §. 4. legem hanc ad eas refert, quas Ulpian. in Fragm. Tit. 1. §. quæ prohibet. Imperfectas dicit, quæ vetabant quid fieri, aut nulla deviantibus poena sanciebatur, dicente Macrobius, in Somn. Scip. cap. 17. Unde Accursius, non esse novum ut impune quid fiat, quod nullo jure factum est fierique non debuit, notat ex L. 12. ff. de Usufr. leg. Pertinet huc L. 14. §. 14. ff. de Relig. ubi D. Marcus rescripsit, eum heredem, qui prohibet, funerari ab eo, quem testator elegit, non recte facere, poenam tamen in eum statutam non esse. Nimirum sicut perjurii poena nulla Jure Civili statuta dicitur, L. 2. C. de Jurejur. ordinaria nempe, certa & definita, aut quæ legis Juliæ Majestatis est, quæquam vindicetur extra ordinem, aliàs infamiæ notâ, aliàs dignitatis spoliatione, aliàs ictu fustium, Wilsenb. p. 1. ad ff. Disp. 13. th. 38. Anth. Matthæi de Crim. l. 47. tit. ult. Brunnem. ad d. l. 2. n. 11. seqq. ita hic nullam poenam mereri dicitur sine permisso eorum, quibus permittendi jus est, per vicos & oppida funus ducens, sc. ordinariam, aut non incidere in poenam sepulcri violari. Anth. Matth. de Crimin. lib. 47. Tit. 6. n. 5. Frantz. ad §. 9. 7. de rer. divis. n. 7. sicut tamen ille injuriarum actione tenetur L. 8. pr. ff. de Relig. ita etiam contra faciens officio Magistratus extra ordinem puniri potest. vid. Alex. Trentac. Lib. 1. Resol. 1. n. fin. aliàs frustra transvectiones funerum sine permisso eorum, quibus permittendi jus est, fieri non debere, D. Marcus rescripsisset. Unde de Jure Fori hodierni, quo etiam invito Magistratu funera transferre non licet, vix ab extraordinariâ poenâ, immunem fore transgressorem DD. statuunt. vid. Casp. Klock. Tom. 1. Consil. X. n. 477. Hahn. ad Wesenbec. tit. ff. de Relig. n. 5. add. Elbert. Leonin. lib. 3. E-mendat. cap. 10. n. 3.

POENA ETIAM POST MORTEM MANET.) Dura hæc Jcti videri poterat sententia, cum tamen mors, secundum Senecam ad Marc. 6. 20. Servitutem invito Domino remittat, captivorum catenas levet,

C

è car-

è carcere educat, quos eximere Imperium impotens vetuerat: & in Nov. 22. c. 20. pr. Mors omnia solvere tradatur, & in L. 6. ff. de Publ. Judic. Crimen & pœnam extinguere, & commune Jctorum dictum sit, quod per mortem reus eximatur Foro Judicis & efficiatur de Foro Dei. Seb. Medices in Tract. Mors omnia solvit. P. 2. concl. 2. & 32. Enim vero ista de casibus loquuntur ordinariis, ut interim exceptionibus locum suum relinquant, quibus efficiatur, ne dici possit, semper & indistinctè mortem corpus à Jurisdictione eximere, unde apud Tacitum lib. 16. Annal. cap. 11. n. 5. legimus accusatos post sepulturam decretumque, ut more majorum punirentur. add. L. 11. ad. L. Jul. majest. Carpz. Pract. Crimin. P. 3. q. 141. n. 5. Berlich. P. 4. concl. 5. n. 99. Qua de re infra plura fortassis in Cap. 4. dicemus.

CAP. III.

De

LICITA TRANSPORTATIONE DEFUNCTORUM.

§. I.

Diximus in præcedente Capite, transportationem defunctorum aliam licitam esse, aliam illicitam, secundum quam distinctionem jus, quod circa illam sive constitutum sive receptum moribus est, considerandum se nobis nunc sistit. Quamquam enim naturaliter loca omnia, publica maximè, quibusvis innoxie transeuntibus, quod in præcedentibus jam monuimus, sint libera, L. 2. §. 5. ff. de aqv. & aqv. plu. arcend. L. 24. pr. ff. de damn. infecto. L. 2. §. 21. ff. ne quid in loc. publ. Dn. Parens Ahasv. Fritsch. Tr. de Regali viar. public. Jur. Cap. 5. n. 3. seqq. Ast sicut plerumque fieri solet, ita & hic frequens libertatis abusus, principibus & cæteris, qui τὸ κύριον habent in Rep. ansam dedit, libertatem isthanc intra suos limites restringendi, ita, ut quod antea pro lubitu quis usurpare poterat, ad hodie non nisi permittente superiore ad usus suos vocare ipsi sit integrum. Phil. Alb. Orth. de Jure Conducendi cap. 8. Ahasv. Fritsch. d. Tr. cap. 3. n. 1. seqq. Idem & in transportatione mortuorum de loco ad locum evenit, quæ si ita promiscue mansisset libera,

bera, suppressendis caedibus aliisque machinationibus, quas tamen non ignorari & debitis poenis coerceri Magistratus & boni publici interest, contagiosos etiam aliquando morbos in urbem aut provinciam invehendi facillime dari posset occasio; adeoque non nisi Principis aut ejus, cui cura ista demandata est, consensu & permisso, transitus concedendus fuit, certaque praescriptae Regulae, ad quarum ductum aliis tanquam licita permitti debeat, aliis ut illicita recte denegari possit, nisi pro ratione circumstantiarum in hac aliquando etiam dispensetur, de qua in sequenti capite quarto.

II. Et ergo illa nobis licita est transportatio, quam leges debito modo petitam permittunt. Ubi quidem ad duo attendendum nobis est, tum ad corpora secundum legum permissionem transportanda, tum ad modum & qua ratione eadem fieri debeat. Quamquam enim funerum transportationem permiserint leges, non aliter tamen, quam salutatis his, quorum desuper cognitio est, integrum hoc esse voluerunt, ut scilicet illi, an de genere licitarum sit, quae petitur translatio, decernere possint.

III. Quod ad prius, illos nimirum attinet, de quorum corporibus per alienas urbes aut territoria transportandis agitur, vel terrae adhuc commendanda, vel jam sepulturae, non tamen perpetuae tradita, aliorum transferenda sunt horum corpora, cujus utriusque casus *L. 3. §. 4. ff. de Sepulc. violat.* aliaeque leges superius in hac materiae recitatae, mentionem faciunt.

IV. Illi vel peregre v. g. in itinere, bello, &c. vel in patria aut domicilio suo decesserunt: de his qui peregre & in itinere mortui in rescripto D. Marci sermo est, quod allegat Ulpianus in *d. L. 3. §. 4.* quando, qui corpus in itinere defuncti per vicos & oppida transvexerant, nullam poenam meruisse, dicuntur. Quod idem Titia ab heredibus in *L. 30. §. 2. de adim. leg.* petierat, ut sive in Provincia sive in via decessisset, sexaginta Lucio Titio darentur, ut is corpus ejus curaret in patriam & monumentum filiorum suorum reportari. Et de his quidem transportandis frequentior se offert occasio, quam illis, qui in patrio solo, aut ubi ordinariè degunt, decedunt, ubi tamen & aliquando contingit, ut & hi in patrium monumentum, vel locum, quem vivi sibi destinaverunt, aut quo majores sui, conjux, liberi, aliive cognati sepulti, extra ta-

men patriam domiciliumque constitutum, condi exoptent istamque curam heredibus demandent.

V. Sicut enim apud Romanos, non singulis saltem personis, verum toti quoque familiae heredibusque sepulturae constituebantur, ita jure etiam Canonico moribusque hodiernis, ubi in locis, publicâ autoritate, à Magistratu Ecclesiastico & eo, qui jus patronatus habet, Carpzov. Jurisprud. Consistor. lib. 2. def. 387. ad id destinatis, in coemeteriis nempe publicis, aut pro ratione personarum templis quoque & eorum aditu mortuorum corpora sepeliuntur, certis familiis quandoque & hereditaria sepulcra assignari solent, Carpzov. d. l. def. 391. Unde inter sepulcra *familiaria*, quæ quis sibi & familiae suæ, & *hereditaria*, quæ sibi quis heredibusque suis L. 5. 6. pr. L. 10. ff. de Relig. constituit, obiter hic observanda differentia: In *illa* omnes, tam testamentarii, quam legitimi heredes, non primi tantum, sed & ulteriores L. 6. ff. de Relig. ex quacunque portione tales sint imò licet ut indignis ablata fuerit hereditas L. 33. ff. eod. aut eandem vendiderint, arg. L. 88. ff. de heredib. instit. Sigism. Finckelth. de Jure Sepultur. Concl. 6. lit. D. aut fidei commissariis restituerint, §. 3. 7. de Fidei cohered. L. 42. §. 1. L. 55. §. 3. ad. Sct. Trebell. Finckelth. d. l. concl. 17. aut liberi sui æque ac emancipati abstinerint hereditate delata. d. L. 6. (quod secus est in extraneis, Finckelth. d. l. concl. 6. lit. B.) in *familiaria*, præter hætenus recensitos, reliqui etiam, de familia acqvirentis existentes inferuntur, licet heredes non sint, L. 5. ff. L. 13. C. de Relig. ut sunt exheredati, nisi à testatore specialiter prohibiti, d. L. 6. non cognati in specie sic dicti, & affines, nisi heredes instituti, L. 8. C. d. t. ibique Mornac. bene tamen gener & nurus per L. ult. C. de V. S.

VI. Facilis hinc decisio quæstionis est: *An testator per ultimam voluntatem heredi transportationem funeris sui injungere possit & an voluntas hæc jure subsistat, servarique debeat?* Nempe cum ex iis, quæ hætenus de familiaribus hereditariisque sepulcris dicta sunt, facile constet, quam æqua sit testatoris, tale quid postulantis voluntas, nec legibus repugnet, etiam extra locum, quo mortuus quis est, sepeliri, desiderio testatoris, maxime si eo nomine legatum relictum, sub istius privationis poenâ satisfaciendum heredi aut legatario est, cum & aliàs nihil sit, quod hominibus magis debeat

debeat, quam ut supremæ cujusque voluntatis, postquam aliud velle non potest, liber sit stylus, & licitum quod iterum non redit arbitrium, *L. 1. C. de SS. Eccles. Nov. 1. c. 1. §. 2. & ult.* Liberum enim etiam jure Canonico est cuius, ut vivus possit eligere, ubi post mortem suam sepeliri velit, etiam si in alterius parochiæ cœmeterio sepulchrum eligat. *c. 1. 3. 4. 10. X. de Sepult. Peretz. de Relig. & S. F. n. 8. Guther. de Jure Man. lib. 3. c. 23. p. 537.* modo non eligatur locus plane insolitus & honestati Christianæ minime conveniens, Dn. Ziegler. ad Lancell. Inst. Jur. Can. *lib. 2. tit. 24. §. 2. p. 575.* quo casu impune non parebit heres, qui & alias turpi & derisorie conditioni, institutioni aut legato adscriptæ, morem gerere obstrictus haud est, & ineptas voluntates defunctorum circa sepulturas non valere Papinianus scripsit. *L. 113. §. 5. de Leg. 1.* & Modestinus in *L. 27. ff. de condit. instit.* laudandum magis quam accusandam heredem putat, qui reliquias testatoris non in mare, secundum ejus voluntatem, abjecit, sed memoriâ humanæ conditionis sepulturæ tradidit: Et Paulus de Castro *ad d. L. quando Ludovici Cortusii Jcti Patavini testamenti*, in quo de Sepulturâ suâ nuptialibus & nescio quibus aliis ludicis ceremoniis peragendâ disposuerat, mentionem injicit, illud tanquam hominis non sanæ mentis indubium vocat. Finckelthaus de Jure Sepult. *concl. 31.*

VII. Porro ipsa aliquando necessitas nullâ hominis dispositione accedente transportationem mortuorum imperat. Si enim cum Ecclesiâ aliquâ pactum de recipiendis certæ alicujus Parochiæ personis sit initum, de cujus validitate Finckelthausius *Diff. de Jure Sepult. concl. 12.* differit, aut prout passim, in pagis præsertim, introductum est, ut singuli pagi & communitates suas peculiare ædes sacras & juxta eas publica sepulcra & cœmeteria non habeant, sed inter has aliasque vel conventionem vel longo usu consuetudineque introductum sit, ut in alterius pagi templo conveniant omnes, ibi sacra audiant, adulti confiteantur peccata, absolvantur & Sacra Synaxi junctim intersint, recens nati sancto abluantur Baptismate, & defuncti in cœmeterio prope illud templum constituto, rite componantur, quos Paroecianos, *Eingepfarrte* / appellare solemus, tum sane, cum annexa isti templo cœmeterioque communitas nihil quicquam horum separatim instituire aut accipere

possit, destituta quippe templo apud se & juxta illud cœmeterio, in quibus res divinæ administrantur & defunctorum condantur cadavera, ut eò transportentur, ipsa necessitas dicitur. Dn. Joh. Phil. Slevøgt, de Unione Eccles. *Diss. 3. Cap. 1. §. 10.*

IIX. Feci superius & in bello occisorum mentionem; Sicut enim hostes sepulturâ privandi non sunt, partim humanitate, quam victor in barbarorum corporibus etiam exercere debet, partim utilitate publicâ, quæ in genere sepeliri mortuos jubet, id svadente, ita reposcentibus ad transportationem sepulturæ gratiâ neganda non videtur. Gerh. Feltmann. de cadav. *inspic. cap. 18. n. 3.* Finkelth. de Jure Sep. *concl. 14.* Unde receptum est, ut si durante obsidione milites ab utraqve parte cæsi campum operiant, factis induciis, per caduceatorem vel legatum, cujus vices hodierno more plerumque sustinere solent die Tambours *Froummeschläger und Trompeter* / ad transportationem & sepulturam interfectorum *Leijava* ab hostibus poscantur, & ab illis, nisi graves ob causas (v.g. ob jus talionis aut si hac occasione tempus lucrari intendat hostis, quo fractas rursus erigere vires possit) non facile denegantur. Andr. Qvenstedt de Jure Sepult. *cap. 2. p. 25.* An autem ob negatam sepulturam, bellum juste suscipi possit, quod vult Grotius *lib. 2. de J. B. & P. cap. 19. n. 5.* asserere non ausim, per ea quæ ad istum locum annotavit Dn. Ziegler, *p. 423. seqv.* Tangit ritum istum Virgil. *lib. XI. Æneid. v. 100. sqq.*

*Jamque Oratores aderant ex Urbe Latinâ
Velati ramis oleæ veniamque rogantes,
Corpora per campos ferro quæ cæsa jacebant,
Redderet & tumulo sineret succedere terra,
Nullum cum victis certamen & æthere cassis.*

IX. Parem fortunam merentur, qui in publico loco occisi reperiuntur, aut ruri inopino forsan casu intereunt. Antiquissimis quidem temporibus cadaver humabatur, ubi erat inventum, & quidem Ebraei id ad decem præcepta Josuæ referebant, ut ex Jo. Seldeno *lib. 6. de J. N. & G. ad discipl. Ebr. cap. 2. in fin.* discimus, unde & hodieque cruces aliosque titulos iis locis, ubi cadaver occisi hominis repertum passim in viis & locis publicis cernere licet, de quibus Feltmann. *de Tr. cap. 17.* quin tamen & horum corpora, si petantur,

petantur, justis funeribus prosequenda, amicis cognatisque concedenda sint, dubium mihi non est, Finck. *d. Dissert. Concl. 10.* De eo tamen hic dubitatum fuit, si quis ruri inopino interitu moriatur, an in Ecclesiâ ruri constitutâ, an potius in sua parochiali sit sepeliendus; & deciditur in *cap. 3. de Sepult. in 6.* quod si absque periculo, (belli videlicet, pestis & simili) defunctus inde valeat exportari, cum non in templo ruri posito, sed in suâ parochiali sepeliendum fore. Quæ autem Magistratus hic partes sint, paulo inferius dicitur.

X. De debitoribus in præcedente capite dixi, quod illi mortui jure hodierno sub pœna amissi crediti, quinquaginta librarum auri fisco inferendarum, similis summæ hæredibus restituendæ, & sic hanc pendere non possint, corporali, itemque infamiae à creditoribus suis arrestari non debeant, consequenter sub isto prætextu transportationis ad sepulturam jus illis negandum non sit, *L. 6. C. de sep. viol. Nov. 60. c. 1. & auth. item qui C. d. t.* Struv. Synt. Jur. Civ. Ex. 48. th. 88. & Exerc. 15. th. 83. Carpz. P. 1. Const. 30. def. 22. adeoque nec Clericis, quibus forte portio Canonica aut simile quid pro loco sepulturæ solvendum, sepulturam & translationem impedire fas est, per ea, quæ habet Speckhahn. *Cent. 1. quæst. 6. n. 1.* Quamquam autem ex practicis aliqui desuetudine juri scripto hic derogatum putent, de quibus vid. Feltn. de Cadav. inspic. *cap. 36. n. 3.* & inde arresta mortuorum velint defendere, sibi tamen de illâ nihil resciscere licuisse recte Mevius ait Tr. de Arrestis *cap. 8. n. 225. seqq.* nisi ex injuriosis actibus consuetudinem arguere velimus, quæ etiamsi foret, iniqua tamen & publico noxi adeoque non attendenda existimari debet. Vid. Peck. de Jure Sistend. *cap. 8. n. 23.* Matth. Coler. de Process. Execut. P. 1. *cap. 6. n. 117.* sed limitari hanc sanctionem eo in casu posse putant, quo funus in alieno loco, ut sæpe fit, aliquandiu deponitur pro certo locario, donec sepultura fiat, cumque tum cesset prædictæ sanctionis ratio, nil vetare, detineri cadaver, donec pensio solvatur. Mev. de Arrest. *cap. 8.* Hahn ad Wesenbec. *ff. de Relig. n. 8. in f.*

XI. Hactenus de corporibus sepeliendis, quatenus licite transferri possunt, dixisse sufficiat. Quod vero defunctos attinet alicui loco jam commendatos seu depositos, hos etiam licitæ transportati-

portationis objectum constituere superius, nixus auctoritate Ulpiani in *L. 3. §. 4.* ejusque parte priorē, asserui, ubi non perpetuæ sepulturæ tradita corpora transferri posse, Edicto Divi Severi contineri respondet. Sic Diocletianus & Maximianus in *L. 1. C. de Relig.* si nec dum perpetuæ sepulturæ traditum corpus est, translationem ejus facere non prohiberis, Aqvilianæ rescripserunt. Cum nempe variæ occurrere possint causæ, quo minus mortui corpus statim terræ mandari aut transportari ad sepulcrum, perpetuæ ejus quieti destinatum, possit, sed deponi in certo loco ad tempus aliquando soleat, inde postea, ubi commodum fuerit, efferendum, quod, quando fit auctoritate propriâ, violati quidem sepulcri nomine auferens non tenetur, cum sepulcri religione locus ille nondum fuerit affectus, salutato tamen Magistratu, cui permittendi jus, fieri hoc debet, & tum licita est asportatio, *L. 8. §. 40. ff. de Relig.*

XII. Et tantum de corporibus transportandis, quorum ut licita sit transportatio, modo & ratione legitimâ fiat, necesse est: Modus ille respicit partim terminum à quo, seu locum, ex quo funus deducitur, partim per quem, partim ad quem transfertur. Circa illum tum ad loci magistratum sive superiorum, tum deductionem ipsam respiciendum est.

XIII. Ut ergò licite transferri possit funus, ab eo cui permittendi jus est, licentia impetrari debet. *L. 3. §. 4. ff. de Sep. violat.* Publica enim funeris causa est, *L. 43. ff. de Relig.* & ipsa mortuorum cadavera religiosa reputantur, quæ à privatis sine cædis aut alterius improbæ machinationis suspitione attingi privato ausu & duci non debent, accedit, quod sicut cavendum est ei, cui boni publici cura incumbit, ne forte contagia invehantur simul & Reipublicæ cladem pestesque inferant, ita evenire hoc facile posset, si libera transportatio cujusvis relinqueretur arbitrio. vide Elbert. Leonin. *Lib. 3. Emendat. cap. 10. n. 3.* Hæc cura, sicut, ad Principes Romanos, in quos cum summo Imperio Pontificalia quoque jura translata erant, olim spectabat, ut supra in Cap. II. ex *L. 8. ff. de Relig.* aliisque ostensum, à quibus Provinciarum præsidibus, aliisque magistratibus demandatum istud muneris postea est, ut circa sepulturas mortuorum & translationes quid publico expediat & ne quid Resp. damni inde pateretur, prospicerent, ita hodie sepulturæ ordinandæ jus & potestas ad Principes nostros vi
juris.

juris Episcopalis *Carpz. l. 1. def. Eccles. 10.* pertinet, qui id per Con-
sistoria, ut alias res Ecclesiasticas, expediunt, & suo modo Magi-
stratum etiam secularem ordinarium, praesertim si jus Patronatus ha-
beat, quorum hic, quod ad ipsam sepulturam & ad hanc spectan-
tem transportationem attinet, illud, si quid forte de ceremoniis aut
loco & jure sepulturae disponendum, ordinat, unde & sepulturae iju-
ra inter ea, quae fori mixti sunt, referuntur. *Carpzov. P. 2. Jpr.*
Consist. Def. 386. & 387. n. 6. seqq. *Finckelt. de Jure Sepult. Concl. 3.*
Schilter Inst. Jur. Can. lib. 2. tit. 14. §. 1. & 5. Atque adeo cum illis
transeundum non esse puto, qui nullas hic Principis aut Magistratus
partes esse statuunt, sed transportationem mortuorum, quos alias li-
cite efferri fas est, non salutatis superioribus impunè suscipi posse a-
junt, contra expressam legum dispositionem & fori receptum usum,
innixi autoritate *Cujacii ad lib. 1. Pauli recept. sentent. cap. 21.* & *Franz-*
kii ad §. 9. 7. de R. D. n. 7. neque enim hoc sibi vult *L. 3. §. 4. ff. de*
Sepul. viol. ut supra Cap. II. dixi, quae sine permisso Magistratus tale
quid suscipi vetat nec impunem neglectam Magistratus auctoritatem
vult, sed à poena sepulcri violati transgressorem saltem liberat. Un-
de hodieque receptum moribus est, ut invito magistratu civili funera
transferre non liceat, & *Hahn in not. ad Wesenb. tit. de Relig. n. 5.*
observat, quod si pater in locum habitationis ducere velit funus filii sui
aut cognati in alieno territorio mortui, illud liberè facere nequeat, nisi
inducet Magistratui ejus loci, & veniam impetret transportationis: quod
videtur, subjicit fundamentum habere in L. 3. §. 4. de Sep. viol. ubi di-
citur, quod transferens sine denunciatione poenam quidem non incurrat,
(scilicet in violatores sepulcrorum statutam) possit autem transporta-
tio prohiberi. Sed istas: Sic nullum discrimen fore inter funera lege
transportati licita & illicita, cum & hæc Magistratu aliquando permit-
tente transportari possint, ut in sequenti capite dicetur. Respondeo
enim, hanc posse magistratum licite denegare, non æque illam, quam
omnibus modis promovere & ne detineantur aut vexarentur, neve
prohiberentur, quo minus viâ publicâ transferantur, ejus officium est.
L. 38. ff. de Rel.

XIV. De occiso, aut quando corpus exanime repertum, de
quo suspicio esse potest, an veneno aut aliâ aliquâ ratione violentâ è
medio sublatum sit, quod ante deductionem Magistratui denuncian-

D

dum

dum veniaque discessus impetranda, minor dubitandi est ratio? Quandoquidem cum inquirere in crimen officio ejus & potestati, quæ ipsi, ut in facinorosos animadvertat, data est, incumbat, *arg. L. 13. ff. de Offic. Pras. L. 1. §. item illud ff. ad SCt. Silan.* ante omnia de corpore delicti, quod vocant, certum ipsum esse oportet, de quo cum non nisi inspecto prius secundum *Nemesis Carolinae Articul. 147. 149.* præscriptum, adhibitis hanc in rem Medicis aut in arte suâ peritis Chirurgis vulnere & de lethalitate ejus factâ renunciatione constare non possit, *Carpz. P. 1. Pract. Crimin. q. 26.* qui ante sectionem non impetratâ veniâ tale cadaver aufert, non tantum contra hætenus memoratarum legum dispositionem peccat, sed jurisdictionis turbatæ etiam notam incurrit, cum primus Jurisdictionis Criminalis actus erectio sive sublatio cadaveris reputetur, *Jodoc. Damhoud. in Pract. Crimin. cap. 75. Carpzov. l. 2. Jpr. Eccles. def. 375. n. ult. Feltmann. de Cadav. in Pic. cap. 10.*

XV. Cæterum quam *Besoldus* in *Thesauro Pract. verb. Durchführung der Verstorbenen* &c. hic addit observationem, ut si in loco Pontificio Evangelicus moriatur aut occidatur, moris esse, ut aliter cadaver defuncti deduci non permittatur, nisi soluto nescio quo pretio & datis literis reversalibus sive à consanguineis defuncti, sive à Magistratu domicili, approbanda mihi non videtur, siquidem deductio funeris in se considerata, actus jurisdictionalis non est, ex quo quis aliquam hujus imminutionem aut detractionem metuere necesse habeat, neque disparitas religionis aliquid ad rem facere potest, præsertim cum *Instrumento Pacis Osnabr. artic. 5. §. 12.* utriusque Religionis socii hætenus in pari jure constituti æquali justitiâ protectioneque tuti, speciatim quoad jus & honorem sepulturæ & ne quid pro exhibitione funeris à superstitionibus exigatur. *Joh. Schilter in Prax. Jur. Rom. in For. Germ. Exerc. 21. th. 31. add. Gvil. Ignat. Schütz in Manuali Pacifico, quest. 17. ad instrum. pac. artic. 5. §. 21. vers. libera. & vers. placuit porro.*

XVI. Circa deductionem ipsam ritus & ceremoniæ solennes, in relatione aliorum funerum receptæ, ut adhibeantur, nec opus est, nec semper usu servatum. Olim noctis tempore transportabantur funera, ubi circa primam corporis motionem sacrificia solennia reddebantur. *Cujac. lib. 21. Obs. 13.* cum interdum, quæ inibi se-
pelie-

peliebantur, efferrentur, *Paul. 1. sent. 21.* Hodie quando funera aliò deducuntur, modo ceremoniæ certæ adhibentur, præcuntibus pueris hymnos concinnentibus & loci pastoribus, sequentibus amicis, cognatis & exequiatoribus aliis, modo illis neglectis exportantur, quò tamen casu, ut Ecclesiæ Scholarumque Ministris, imò & pueris, qui pauperiores plerumque esse solent, aliisque piis causis, quæ ex deductionibus funerum emolumentum aliquod capiunt, munera solita exhibeantur, æquum esse existimo, ne commodo, quod non concessâ transportatione ex receptis funerum ceremoniis, laturi erant, defraudentur, præsertim cum honoraria ista, seu, ut vocare solent, accidentalia clericis in vicem & augmentum salarii, quod in plerisque locis exiguum & rari alii reditus esse solent tum observantiâ, tum lege publicâ, concessa sint. Vid. *Ord. Elect. Sax. Eccles. art. gen. 26. §. von Begräbnissen.* Carpzov. *lib. 1. §pr. Consist. Def. 112.* Unde Gerh. Feltmann Tr. de Cadav. inspiciendo *cap. 37. n. 3.* refert, permisâ cognatis & heredibus, mortuum in alium locum transferendi potestate, ne pauperes loci inde defraudentur, quibus ab iis, qui funus secuti fuissent, elemosyna obvenisset, Grœningæ constitutum, ut is, qui mortuum alibi humare aut noctu sepelire vult, centum thaleros Hollandicos vel aliud quid ad pauperes alendos, usumque pium dare debeat *arg. c. 3. X. de Sepult.* Amstelodami vero tantum duos thaleros imperiales solvat ex SCto facto 1. Febr. 1667. Et hoc non tantum in perpetuis parochianis, seu iis, qui domicilium in parochiâ, ex quâ transportandi sunt, fixerunt, asserendum videtur, sed his etiam, qui ad tempus aliquod certæ alicui parœciæ se addixerunt, quos temporarios parœcianorum appellant, quales v. g. studiosi sunt, in Academiâ studiorum gratiâ commorantes, hi enim cum sacrorum quoque in loco, ubi degunt, sint participes, & sacerdotum ministerio ibi fruuntur, æquum est, ut, quando contigerit ibi eos fato suo fungi, ab amicis aut cognatis transportationem postulantis solita ista accidentalia solvantur.

XVII. Locus, per quem defunctus deduci debet, regulariter debet esse publicus, cum clam ob allegatas in præcedentibus causas permitti transportatio non debeat, unde viarum publicarum, territorii, oppidorum *L. 38. ff. de Relig. L. 3. §. 4. ff. de sep. violat.* mentionem faciunt. Hinc quæritur: *Si transportantes funus, propter*

inundationem, hostilitatem aliamve justam causam viâ publicâ uti haud possint, an vicinos per agros aut fundos ipsis iter facere sit integrum? Licere id cum Ant. Perezio ad tit. C. de Relig. & sumt. fun. n. 4. 5. putamus, tum ob necessitatem, quæ legem non habet, tum utilitatem publicam, ne si subsistendum interea cum funere esset in transportando eo occupatis, putridis & noxiis exhalationibus aër infestetur inficiaturve, tum arg. L. 12. pr. ff. d. t. ubi Ulpianus respondit: Si nulla via sit ad sepulcrum, iter, quod non debetur, vicinus prestare cogitur, & si à vicino id prohibeatur, Imperator Antonius cum patre rescripsit, iter ad sepulcrum peti precario & concedi solere, ut, quoties non debetur, impetretur ab eo, qui fundum adjunctum habet. Nec tamen hoc rescriptum, quod impetrandi dat facultatem, etiam civilem actionem inducit, sed extra ordinem vicinum interpellare permittit, quem Praeses compellere debet, ut justo pretio iter praestet: ita tamen ut de opportunitate loci prospiciat, ne vicinus magnum patiatur detrimentum, ad quem text. vid. Jac. Guther. de Jure Man. lib. 3. cap. 12. quod si sine damno vicini transiri possit, nil esse pro concessione viâ solvendum Perezio à contrario sensu colligit, praesertim cum quis teneatur permittere fieri illud, quod sibi non nocet & alteri prodest. L. 2. §. 5. ff. de aqv. & aqv. plu. arc.

XIX. An. vero & hic licentiâ Magistratus illius loci per quem defunctus portatur, opus sit? disquiri inter Doctores video, quibusdam necessariam esse statuentibus, vid. Bechmann in comment. ad ff. tit. de Mort. inf. n. 17. Casp. Klok. Tom. 1. Consil. X. n. 477. aliis nudam tantum denunciationem requirentibus, Befold. thes. pract. verb. *Durchführung der Verstorbenen* / Franc. Marci Part. 2. Decis. Delphin. 1084. n. 9. seqq. Brunnem. ad L. 3. ff. de Sepulc. viol. n. 3. Petr. Greg. Tholosanus lib. 2. Synt. Jur. univ. Tit. 14. n. 1. Posteriori sententiae merito subscribo, per text. L. 3. §. 4. ff. de sep. viol. L. 8. ff. de Relig. maxime cum nemo impediendus sit, viâ publicâ uti & propter publicam utilitatem sepultura magis sit promovenda, quam impedienda. L. 43. d. t. Koppen. decis. 28. n. 25. Gars. de Expens. cap. 8. n. 18. 25. seqq. Phil. Albr. Orth. de Jure Conducendi cap. 4. in f. p. 164. Unde nec hic reversalibus literis opus esse, nec jure eas postulare Magistratum posse, existimo, cum nec actus jurisdictionalis sit, ut est in casu maleficii, quando captivus ducitur, Schilt. Ex. 21, th. 31. quam tamen & ipsam

& ipsam deductionem in censum actuum jurisdictionalium non referendam esse, laudatus modo Orthius *d. Tr. cap. 8. p. 268. seq.* statuit: cum jurisdictio in jure capiendi & de crimine cognoscendi ac statuendi, statutumque exequendi consistat, quod alter ducendo saltem suum captivum per alterius territorium nequaquam affectet, unde tandem requisitionem salvi conductus & exhibitionem reversalium, quas vocant, non necessitatis sed urbanitatis esse concludit, cujus limites transiliat, qui in scio domino alterius terram jurisdictione munitam transire audeat, nec indicet, quâ intentione id fiat, & ne præjudicium attrahere velit illi, quod ubi captivi deprehensio facta, forte ignorans, metuere poterat. Unde hoc ipso in casu Sereniss. Elect. Sax. in *Resolut. grav. Prov. Tit. von Justicien Sachen. §. 44.* solam denunciationem deductionis sufficere constituit.

XIX. Hanc in funeris deductione qui negligit, sicut per ea, quæ hactenus diximus peccare & cædis atque improbæ machinationis suspitione se onerare Elbert. Leonin. *lib. 3. Emend. cap. 10.* asserit, ne sine doli præsumptione esse tradit Menoch. *lib. 5. Presumpt. 3. n. 107.* ita si legitimè denunciatur, liber à Magistratu ipsi transitus cum funere absque legitimâ causa denegandus non est, qui & aliquando, ut libero possit duci cadaver, apparitorem addit, qui ab injuriâ tueatur & ne sistatur, curet, *L. 38. ff. de Relig.* Ex quo tamen non approbandum illorum factum, qui dum in terris peregrinis aut barbaris etiam versantur, quando suorum ibi defunctorum transportatio denegatur aut metus saltem recusationis subest, sub prætextu & professione mercium, quibus involvunt & compingunt cadaver, per loca illa deducunt, cujus rei exemplum relatum vide ap. Petrum della Valle *Reise beschreib. P. 3. Epist. 16. p. 161.* quod & sub certa cautione approbare videtur Gerh. Feltmann *de Cadav. inspic. cap. 39. n. 9. 10.* ubi exemplum refert, cujusdam è Germaniâ inferiore plumbo arctissimè compacti in Angliam deportati. Neque enim injuria, si quam Magistratus per denegationem liberi transitus cum funere infert, à fraude transeuntem, quam hæc ratio committit, excusabit, neque tanta transportationis hic subest necessitas, cum humani ibi potuerit corpus, & forte subesse possunt causæ per tam longinquum iter denegatæ transportationis. Aliud de celebratis in Medicinâ mumiis, quæ ex Africâ etiamnum hodie in has oras devehuntur, de quib. vid. Schrö-

ter. in *Pharmacop. lib. 5. Cl. de Animal. p. 833.* F. F. de Troilo in *der Orientalischen Reisebeschreibung / Lib. 3. p. 309.* Petr. della Valle *Reisebeschreibung P. 2. Epist. 2. p. 104. seqv.* dicendum, quæ, cum in commercio hodie sint cadavera torrida, & ut ferunt, per tot centum annos exsiccata, usumque in Medicinâ non exiguum præsent, febricitantibus præsertim, cum bezoardico minerali aliisque præscripta multis feliciter referantur, quin tuto & licite cum aliis mercibus transportari possint, minime dubito, cum non cadaverum amplius humanorum sed aliarum rerum in commercio existentium forte fruantur.

XX. Sed & ille casus in disceptationem venit. Fecimus nimirum §. VII. paræcianorum mentionem, qui ut templi in loco alio siti utuntur sacris, ita communi etiam cum illâ communitate gaudent cœmeterio, hic si diversæ Jurisdictionis pagi sint, aut oppida ita connexa, numne, quando paræciani funus ex unius, ut loquuntur, jurisdictione, in cœmeterium alterius jurisdictionis deducendum est, magistratui istius loci funeris deductio indicenda, veniaque impetranda erit? Regulariter id quidem negandum videtur, nec opus esse, ut singulis vicibus denunciatur & impetretur venia existimo, dum enim permittitur in unione, ut paræciani sub alieno magistratu civili degentibus commune cœmeterium præbeatur, deductio etiam funeris concessione quâdam generali, quâ dato aliquo jure, omnia quoque ea data intelliguntur, sine quibus uti eo non possumus *arg. L. 2. ff. de Jurisd. L. 11. ff. commun. prædior.* tacite indulta creditur, & hæc ratione civilis Magistratus in quamcunque deductionem impofterum faciendam consensisse. Quod si tamen contrarium alicubi forte observari deprehendatur prohibitæque ductionis, usque dum speciatim eam indulserit Magistratus, extent exempla, mos & ibi receptus observandus veniet, præsumtio enim concessionis tacitæ contrariâ probatione eliditur. Exigere namque à ducturis, ut denuncient prius transvectionem, omnino à sepeliendi jure sejunctum & civilis Jurisdictionis tantum proprium est, cui præjudicare Magistratus Ecclesiasticus, qui in hanc juris sepeliendi communionem & societatem consensit, nequit. Licet enim Principis nomine admittat unionem quoad sacra ac cum eâ cœmeterii usum, non tamen sibi plus permittet, quam accepit à Principe, qui & ipse ut juri aliqua sito, ita nehuic pas-

ura

sim introducto circa funerum deductionem derogasse creditur: plurimum autem refert, ne quævis defunctorum transferantur cadavera, quæ etiamnum quantumvis generatim concessum coemiterium, arcendi potestas est, ubi publicæ rei grave inde periculum metuendum venit. conf. Slevogt. de Unione Eccles. Diff. 3. c. 1. §. 10.

XXI. Cæterum & illud inter Doctores controversum est, an pro transportatione speciatim Magistratui, per cuius territorium transfertur mortuus, satisfaciendum & pensione aliquâ transitus emendus sit? Olim fuisse, qui vectigal pro corporibus translatis exigere, colligere inter alia ex proverbio isto quodammodo licet: *ναὺ δὲ τὸν νεκρὸν Φέρεσ*, quod legitur apud Aristot. lib. 3. Rhet. Quamquam & de iis intelligi possit, qui mortuos vendebant, quod Achillem fecisse notat Virgil. I. Æneid. v. 488.

Exanimumque auro corpus vendebat Achilles.

Inde *νεκροπρεπας* à Licrophronte appellatur, i. e. mortuorum venditor. Et Cicero Verri hoc crimen objicit *Orat. VII.* quod cum in Sicilia multos occidisset, cadavera non nisi accepto precio patribus & cognatis ad sepulturam redderet: quod & de Commodo Antonini fratre narrat Lampridius. Potissimum autem allegatur *L. 37. pr. ff. de Relig.* ubi Jctus Macer, vel secundum nonnulla exemplaria, Marci-
anus, inter funeris sumtus pertinere ait, *& si quæ vectigalia sunt.* Pro quibus Elbert. Leoninus *lib. 3. Emend. c. 10.* fultus libri Notici & quarundam editionum vulgarium fide, *vestiaria* legit, id est vestitus sive vestimenta, vestiendi tegendique ac ornandi defuncti causâ comparata. *L. 4. 6. ff. de Alim. & cib. leg.* Cujacius tamen, qui alias haud raro textibus vim inferre non veretur, nihil hic mutandum existimat. *Lib. 5. Obs. ult.* quem sequitur Godofred. *in not. margin. ad d. L. 14. lit. Q.* & intelligere Jctum putat vectigalia, quæ in itinere præstantur, dum corpus ex uno loco in alium transfertur, proque stabiliendâ istâ lectione, tum Pandectarum Florentinarum lectionem, tum græcam Basilicæ versionem allegat, *ναὺ τὸ τελεῖσθαι* legentem, quos ipsos libros Basilicæ & ad emendandum & ad illustrandum, & interpretandum Jus civile plurimum valere, ipse faceret Leoninus, additque credendum esse, illos ex optimis exemplaribus LL. Romanorum in Græcum sermonem translatis, & ex collatione eorum, multas maculas elui, & varios errores tolli posse, qui

qui ex diuturnitate temporis in libros, quibus nunc utimur, irre-
pserunt. Quicquid ejus sit, sequentibus temporibus aliud placuit,
& in Constitutione, quæ est *L. ult. C. de Rel.* quamque Cujacius *II. Observ. 21.* primus ex libris Basilinensium restituit, interdictum est, ne ullo
quopiam in loco vectigal ab ullâ aliquâ personâ pro corporibus ex uno
loco in alium translatis præstetur. Pro quo non parum facit, quod
generaliter in *L. 38. de Relig.* sancitum est, ne corpora aut ossa mor-
tuum detinerentur aut vexarentur, neve prohiberentur, quo minus
viâ publicâ transferrentur. Phil. Albr. Orth. de Jure Conduc. *cap. 4. p. 164. & cap. 5. p. 172. 173.* Nihilominus tamen & si longo usu & con-
suetudine tale quid introductum sit, pro transitu modicum quid exi-
gi posse nonnulli adstruunt, & Georg. Mundius à Rodach de Muner.
& honor. *cap. 3. n. 196.* ejus mentionem facit, dicitque ait den *Edtens*
Boll / & Joh. Phil. Slevogt. de unione Eccles. *Diff. 3. cap. 1. §. 10. p. 137.*
mentionem facit consuetudinis, quâ transvectionis nomine pretii
quid exsolvatur magistratui & levi pensione transitus ematur. Sic in
Italiâ solvi hac tempestate vectigal pro cadavere, quod per alios fines
deportatur, ex fastis hebdomatalibus annotat Feltmann de cadav.
inspic. cap. 39. n. II.

XXII. Hinc etiam queritur, num pastoribus & Parochis, sive
pagorum sive vicorum, per quos ad locum sepulture mortuus ducitur, il-
lum sistere permissum sit, donec munusculum aliquod datum fuerit? Sa-
ne Cyprian. Regnerus ab Oosterga in *Censurâ Belgicâ ad ff. L. 3 de*
Sep. viol. refert, in Hollandâ cuilibet territorio vel templo in quoli-
bet vico extracto, per quem cadaver transfertur, deberi sua jura,
vulgo *Gerechtigkeiten* / quæ autem sint illa jura non refert. Ego e-
quidem de jure nil illis deberi existimo, cessat enim hic ratio funera-
lium, quæ solum domicilium laboresque Pastorum propriorum &
administrationem Sacramentorum respicit, de quâ Doctores *ad Cap.*
1. X. de Sepult. & quamvis olim frequenter Parochis ex heredum libe-
ralitate quid obvenerit eâ lege, ut dum prætervehatur funus, illi
sacra facerent & pro mortuis ex more Pontificiæ Religionis orarent, ut
restatur Pekius *de Jure sistendi cap. 5. n. 23.* more tamen hoc sublato,
cum voluntate merâ hoc fuerit factum, ad necessitatem aut jus trahi
non debuit. Ventilatam aliquando in supremo Belgii Hispanici juris
tribunali hanc controversiam Paulus Christinaus *Vol. 5. Decis. 119.*
n. 26.

n. 26. refert, cum vidua cujusdam Consilarii Parlamenti Mechliniæ, mariti corpus Mechliniâ Gandavum ad locum sepelitionis deferri curaret, ipsamque ab hoc onere liberam pronunciatam fuisse, cum, quod ad ista attinet, locus, ad quem tenditur, non per quem quis transit aut casu in eo est, respiciatur. Hinc in locis Germaniæ inferioris, in quibus cultus Pontificus viget, sæpe hæcenus laudatus Feltmann *d. tr. cap. 38. inf.* refert receptum esse, ut ad conspectum cadaveris, quod per eum locum ducitur, pulset campanam ædituus, cui ideo sexta decima pars thaleri Imperialis & in usum templi cereus ejusque pretium detur à volentibus eumque cultum professis. Plane si vel pacto vel consuetudine receptum sit, ut certæ solennitates, circa deductionem mortuorum, præsertim honoratiorum, per loca aliqua de suis sedibus ad sepulcra hereditaria deducendorum observentur, si v. c. pulsa campanarum, comitatu Parochorum, tyronum hymnos cantionesque funebres concinentium, similibusque defunctus honoretur, putarem, quod alias occasione funeris solvi solet, illis non invidendum esse.

XXIII. Quod denique terminum ad quem, seu locum, in quem transportandum funus est, attinet, cum boni publici interest, ne quævis promiscuè funera alicubi inferantur, & aliquando contingere possit, ut propter contagiosos morbos aliasque justas causas Domino jurisdictionali arcendi jus sit, & hic quoque denunciatio magistratui loci, ut fiat, necesse est: quod tamen à parœcianis aliunde mortuum in commune cœmeterium transportantibus, nisi consuetudine, de quâ præc. §. XX. aliud introductum, ita rigorosè fortè, nisi circumstantiæ temporis, defunctorum, & similes aliud svadeant, non exigendum, ob generalem eò transferendi concessionem tum temporis factam, cum Ecclesia hæc cum istâ parochiâ uniretur. Id unicum hic addendum est, cum olim inter parœcianos ejusmodi & pastorem Ecclesiæ, pro exiguo honorario, quod sæpe in pagis pro comitatu funeris constitutum est, illum à loco, unde effertur defunctus, ad cœmeterium usque denegantibus, non raro orientur controversiæ, constitutum in Ordinat. Eccles. Elect. Sax. est, non obligatum esse pastorem ultra tertiam domum obviam ire funus ducentibus, nisi specialiter inter eos aliter fuerit conventum, & lautius

E

eo no-

eo nomine honorarium oblatum. artic. general. 15. in fin. verb. Wenn
aus denen eingepfarrten Dörffern Leichen gebracht / wie ferne der
Pfarrer denenselben entgegen gehen soll. add. Decret. Synodal. S. 44.

CAP. IV.

De

ILLICITA TRANSPORTATIONE DEFUNCTORUM.

§. I.

Illicita transportatio est, quam leges prohibent. Idque regulariter,
nam certis ex causis & circumstantiis potest etiam fieri, ut permitta-
tur translatio, quæ ordinariè erat prohibita, quæ ipsa tamen limitatio
& exceptio non tollit regulam, sed eam potius confirmat in casibus
non exceptis, arg. L. 1. ff. de R. J.

II. Ad hanc primo loco eam refero, quando corpora per-
petuæ sepulturæ tradita aliorum transportanda effodiuntur, id quod
sub pœna sepulcri violati prohibitum. Unde Constantinus Impera-
tor in L. 4. C. de Sep. viol. sepulcra domos appellat mortuorum, ita,
ut sicut domus tutissimum cuique præstat refugium, & inde in jus tra-
cto vis facta olim videbatur, L. 18. L. 21. ff. de in jus voc. L. 103. ff. de
R. J. Ita multo magis honestatis Regulæ conforme creditum, ex se-
pulcro tanquam domo suâ & dormitorio quem extrahere, quod &
Divi fratres Edicto suo admonerunt, ne justæ sepulturæ traditum, i. e.
terra conditum corpus inquietetur, L. 39. ff. de Relig. videtur autem
terra conditum, inquit ibi Marcianus, & si in arculâ conditum hoc
animo sit, ut non alibi transferatur. Unde nonnullis monumentis
inscripta leguntur verba: PERPETUÆ SECURITATI. vid.
Marc. Welfer. in Inscript. August. & Paulus Jctus in L. 40. ff. eod. æ-
ternam sedem vocat hujusmodi sepulcra, & in quibusdam vetustis
lapidibus DOMUS ÆTERNA dicitur, Radulph. Forner. lib. 3. rer.
quor. cap. 6. Atque hinc seditio olim narratur orta, quod Mace-
donius

donius Arrianus in vitâ magnâ parte populi propriâ autoritate ar-
cam, in qua continebantur ossa Constantini Magni, de domo, in quâ e-
rat, in Ecclesiam transtulerat, quam rem indigne etiam tulit Con-
stantinus Imperator, tamen ipse quoque esset Arrianus, tum quod
in eâ seditione multi occubuerant, tum quia Macedonius corpus ejus
absque ipsius consilio transferre ausus fuerat. Socrates *lib. 5. Histor.*
Tripart. cap. 32. P. Gregor. Tholos. *in Synt. Jur. univers. lib. 2. cap. 14.*
n. 2. Summo è contrario præconio digna est Caroli V. religiosa pie-
tas, qui anno 1547. in bello Smalcaldico Wittebergam ingressus An-
tonii Episcopi Atrebatensis postulato, ad exemplum Martini Buceri,
Pauli Fagii, Joh. Wicklesi, B. Lutheri corpus effodi & comburi pe-
tentis annuere recusavit. Xenoc. *in vitâ Caroli V. Wolff. cent. 16. Me-*
morabil. lect. p. 666. vid. Qvensted *de Sepult. vet. p. 64.* Patet hîc, quid
de eo casu sentiendum, quod testator testamento præcipit, ut heres
cadaver ejus post annum elapsum in aliud sepulcrum transferri cura-
ret, idque, nisi fecerit, hæreditate careret; & quanquam huic dispo-
sitioni parendum esse ab herede, statuat Erasmi. Ungebaur *ad Decret.*
tit. de Sepult. n. 11. & Didac. Spin. à Caceres *in Spec. test. gloss. 2. n. 3.*
seqq. levitatis tamen id gerere speciem atque hinc ut bonis moribus ad-
versum minime probandum affirmat Dn. Ziegler *ad Lancell. Tit. de Se-*
pult. §. 2.

III. Quod si vis fluminis, metus ruinæ, aliave justa cau-
sa suboriatur, ob quam tolli è loco cadaver & in alium locum trans-
portari æquum visum fuerit, existimatione Rectoris Provinciæ, trans-
ferri posse rescripsit Antonius *in L. 1. C. de Relig.* cum quo convenit.
L. 14. C. eod. nemo humatum corpus ad alium locum sine assensibus
Principis transferat. Nam quod in urbe & Italia ipsi concedebant
Principes, in Provinciis committebant iis, quos ad eas regendas mi-
serant. Talis autem justa effossionis causa non est, si in alieno terri-
torio occisum aut in aquis suffocatum quis in proprio suo terri-
torio sepeliverit. Licet enim illius jurisdictio læsa videatur & eo no-
mine ab hoc illi satisfieri debeat, datis literis reversalibus, vel ra-
tione aliâ, ea propter tamen sepulchri religio non violanda & mor-
tuus effodiendus, nisi forte corporis delicti indagandi gratiâ in-
spici vulnus debeat, & circumstantia temporis, qualitasque cada-

veris eruendi hoc patiatur. Felin. in cap. 9. X. de Judais. n. 1. Berlich. P. V. Concl. 47. n. 44.

IV. In Concilio Toletano IV. c. 45. exhumatio vel sepulchri saltem apertura fieri vetatur sine licentiâ Episcopi vel Judicis Ecclesiastici, concedi autem tribus potissimum casibus Bertrachin in Repertor. voc. Sepultura annotavit: Si sepultus usurarius manifestus, vel excommunicatus, vel interdictus nominatim, sed & superimpositus sepulchro alieno. Concil. Matisc. II. c. 17. Antistod. c. 15. atque adeò hodiernum translationes sepulcorum corporum sine autoritate publicâ Consistoriorum fieri non posse, docet Carpzov. Lib. 2. Jpr. Eccles. Def. 386. n. 8. 9. quoniam Magistratus Politici autoritatem hic penitus exclusam nolim, cui ut de Sepulturis certo modo statuere integrum esse, superiori capite diximus, ita nec hic, quando de effodiendo & transferendo cadavere sermo est, excludendus erit, maxime si eximatur ob causam ad altam Jurisdictionem pertinentem, atque hinc cadaver hominis occisi in coemiterio repertum, imò jam sepultum tolli aut effodi autoritate ejus debere, qui habet merum Imperium, irrequisito Superintendentis consensu, posse, adducto præjudicio asserit Dn. Ziegler in Superint. c. 16. §. 25. 26.

V. Ad illicitam etiam transportationem referre deportatorum & relegatorum, qui durante hac poenâ mortui, in locum interdictum vehi, ibique in sepulcrum familiare inferri prohibentur. Est enim illa in jure recepta Regula, ubi quis vivus non potest manere, ibi nec mortuus sepeliri, Bartol. in L. 2. ff. de Cadav. punit. Covarr. lib. 2. Res. 10. n. n. Peregrin. de Jure Fisci lib. 4. t. 5. n. 5. Vasq. Contr. Illust. P. 1. l. 3. c. 36. n. 8. 10. Ad verò in loco, unde quis relegatus, manere non potuit, ergo nec mortuus inconsulto Principe aut Magistratu eò transferri potest, quo pertinet L. 4. ff. de Poen. & textus expressus in L. 2. ff. de Cadav. punit. Si quis in Insulam deportatus vel relegatus fuerit, poena etiam post mortem manet nec licet eum inde transferre alicubi & sepelire inconsulto Principe, ut sapissime Severus & Antoninus rescripserunt. Nam sicut comeatum & remeatum nemo potest dare exuli, nisi is, qui in Insulam deportavit, aut aliò exire jussit reum, ita nec post mortem exulis corpus restitui, nisi ejus consensu, terræ, quâ exire jussus est, potest d. L. 4. Heig. p. 2. quest. 37. n. 31. Gomez. Tit. 3. Resol.

24. n. 8. Quod de relegatis dictum, idem de *confinatis* etiam statuendum existimo, hoc est, iis qui propter delictum ad certum locum hae lege missi sunt, ut vel in perpetuum vel ad tempus eum non egrediantur, hos si contingat ibidem mori, inibi etiam sepeliendi sunt, nec transportatio horum corporum in sepulcrum familiare aut hereditarium permittitur, nisi forte confinatio ad domum propriam tantum sit restricta, de quo casu *L. 9. ff. de Interd. & relegat.* loquitur, is enim tunc vel in publico loci coemiterio vel sepulcro, quod ibi habet, proprio sepeliri potest. Giurba *Consil. 81. n. 4.* Dn. Stryk. *Disp. de Confinat. cap. 6. th. 1.* Hackmanr. *de Confinat. cap. 11. n. ult.* An autem hae in ossibus relegati, quae amplius non habent formam humanam, non procedant, sed posse eadem licite transportari, quod Caballin. *Cas. 83 n. 1. seqq. & Cas. 265.* statuit, & ideo cautelam suppeditat Gvazzinus *in defens. reor. 38. c. 7. n. ult.* cognatis banniti aut relegati, ut deponant cadaver aliquo in loco extra jurisdictionem Principis bannientis, donec amittat formam humanam & deinde ossa cineres in urna vel capsâ reponant, & conducant in sepulturam suorum antiquorum in propria patria absque tamen solennitate aliqua, id ego in genere licitorum & sine periculo transportantibus esse, ut asseram, adduci minime possum.

VI. Referenda in censum transportari prohibitorum sunt, & capite punitorum, seu, ut Paulus loquitur, animadversorum corpora, quoniam enim in *L. 3. ff. de Cadav. punit.* quibuslibet petentibus ad sepulturam, danda esse dicantur, nonnunquam tamen non permitti Ulpianus in *L. 1. d. t.* respondit, quod in his maxime, quibus ex legis dispositione sepultura denegatur, procedere in aprico est, criminis puta laesae Majestatis, conjurationis, parricidii, furti, latrocinii damnatis, quorum similibusque corpora aut palis affixa, aut rotis imposita aut patibulo suspensa auferri & ad locum sepulturae transferri invito Magistratu fas non est. vid. Capz. *P. 4. Const. 34. Def. 4.* Berlich. *P. 4. Concl. 48. n. 21.* Brunnem. *in repet. ad parat. Wesenb. Tit. de Cadav. punit. qv. 4.*

VII. Quâ in re non levis difficultas se exferit, an summi Principis potestas eò se extendat, ut in civilis poenae computationem etiam sepulturae privationem referre possit, ita ut poena etiam post mortem maneat? Sunt enim, qui hoc repugnare omni divino humanoque ju-

ri existimant: & illi quidem *Deuter. 6. XXI. v. 22. 23.* allegante ex quo constet voluisse DEUM, ut suspensi sub vesperam cruce deponantur & terræ mandentur: cuius rei rationem hanc reddunt Hebræi interpretes, exhibitum esse hunc honorem divinæ imagini, ad quam homo sit conditus, alii, quod ultra modum non exasperanda poena, & cum per suspendium legi divinæ satisfactum sit, execratioque illo die finita, deponi debuisset sub vesperam, ne amplius etiam pro populo haberetur pro maledicto; & Iudices sciviendo non contaminarent terram, quam in rem adducunt exempla Josuæ *VIII, 29. X, 26. 27. Davidis 2. Sam. XXI, 12. 13. 14. & can. 30. XIII. quest. 2.* De jure etiam naturæ dubitare fas non esse, cum officium non tam homini, quam humanitati præstandum duxerint sapientes. Senec. *de benef. lib. 5. c. 20.* & Quintilian. *Declam. 6.* & Livius denegationem sepulturæ scivitiam ultra humanarum irarum finem appellet. Ant. Matth. *de Crimin. in proleg. cap. 3. §. 5.* Ex gentium etiam jure, quod ex voluntate ortum habet, deberi, præter Hug. Grot. *l. 2. de J. D. & P. c. 19. n. 1. 2. & 4.* prolixè ostendit Petr. Faber *l. 2. Semestr. c. 1.* Cui LL. civilium beneplacita superaddunt, quando in *L. 11. C. de Relig. & S. F. Dioclet. & Maximian.* obnoxios criminum digno supplicio subjectos, sepulturæ tradi, se non vetare rescripserunt, & Marcianus in *L. 9. C. de heret.* quam Cujacius restituit *lib. 12. Obs. 30.* hæreticis id permittit humanum & pium arbitratus est. Addunt & rationes varias, quod salus Reip. sepulturam efflagitet, ne aliàs foetor ex cadaveribus proveniens aërem inficiat, item, ne tetra illa spectacula gravidis mulieribus, quæ sæpius visu in ea incurrunt, dum ad vias potissimum patibula ac rotæ collocari solent, quæ & ipsa tamen homines satis dehortari poterant à sceleribus, sint noxia. Didac. Covarruv. *lib. 1. Res. 1.* Ant. Gomez. *var. Resol. lib. 3. c. 14.* Jul. Clar. *lib. 5. recept. sentent. §. fin. qv. 100.* Everh. Speckhan *cent. 1. Miscell. quest. 9.* Bidembach. *Part. ult. Promt. exequ. class. 10. Them. 7.* Brunnem. *ad L. 1. ff. de Cadav. punit. & in Process. inquisit. cap. 10. n. 33.* Zeppus *ad LL. Mosaic. l. 5. c. 7. & alii.*

XIX. At sicut hæc omnia jure ordinario vera sunt, ita ubi propter frequentiam pravitateque delinquentium aliquorum maleficiorum supplicia exacerbanda sunt, quoties scilicet multis personis

nis grassantibus exemplo opus est, secundum responsum Claudii Saturnini in *L. 16. §. 10. ff. de Pæn.* regula illa suum perdit officium, quandoquidem & ipsum Deum judicem justissimum, impiis honorem sepulturae interdum interdixisse negasseque passim in sacro Codice videre licet, *Jerem. XXII, 19. XVI, 4. 6. 1. Sam. XVII, 46. 1. Reg. XIV, 11. II. Reg. IX, 10. 33.* quod cum DEUM jure suo fecisse largiatur Grotius *d. l. n. 4.* exinde non esse natura illicitum in sepultum relinqueri summe facinosum, largiri necesse habet, Ziegl. *ad d. l.* & hinc Callistratus in *L. 28. §. 15. ff. de pænis.* famosos latrones in his locis ubi grassati sunt furcâ figendos, quam pluribus placuisse docet, ut & conspectu deterreantur alii ab iisdem facinoribus: quæ ratio etiam reperitur in gloss. *Germ. Land. R. lib. 1. verb. Niemand. n. 7.* & ibi quoque apostillator glossæ *Weichbild. art. 36.* Und man begräbt sie selten/ darum/ daß man andere damit erschrecket *add. in d. l. 28.* ut id solatio sit cognatis & affinibus interemptorum, eodem loco pœnam redditam, in quo latrones homicidia fecissent. Et benè Hahn, *ad Wesenb. de Cadav. punit.* duplicem pœnæ finem docet, emendationem nempe delinquentis & exemplum ac memoriam punitionis, ac pœnarum fructum omnium maximum pertinere ad exemplum Bodinus ait *lib. 7. de Rep. cap. 4. n. 21.*

IX. Nec in contrarium antea allata, satis valida argumenta videntur. Lex enim Mosaica divini quidem juris est, sed positiva & forensis, quæ idcirco aliter se apud alias gentes habere potest, Ziegl. *ad d. l. Grot.* & rationem ejus non moralem sed ceremonialem fuisse, nec ipsam tamen semper observatam Osiander ostendit *ad d. l. n. 1105.* & exempla præced. §. allata confirmant. v. Carpzov. *Pr. Crimin. P. 3. q. 137. n. 70.* Grotius *d. l. n. 5.* imaginem autem divinam seu ut Constantinus in *l. 17. C. de pæn.* loquitur similitudinem coelestis pulchritudinis non in corpore & facie, sed animâ, in perfectâ sc. sanctitate & justitia constituisse Dn. Ziegl. *ad d. l. Grotii p. 420.* annotat. jung. *Ant. Matth. de crim. l. 48. tit. 18. n. 11.* Sed & jura Canonica superius allegata secundum distinctionem juris civilis in *L. 1. ff. de Cadav. punit.* intelligenda sunt Hostiens. *in rubr. de Sepult. n. 4. verb. quod de suspensis.* Gomez *d. c. 14. n. 8.* & quæ de naturæ & gentium jure allata sunt, regulam solum indigant, non verò exceptionem in insigniter facinorosis impu-

im pugnant, nec juris civilis allegata loca destruunt, ex quibus id tantum sequitur, posse principem aut iudicem, si ab ipso petatur, rigorem pœnæ remittere, & ad sepulturam cadavera punitorum concedere, non autem quod necessariò id agere debeat, aut si secus faciat, peccet. Nec rationes subjectæ ad omne tempus anni, quo supplicia exercentur, applicari, neque etiam calidissimâ tempestate ex uno aut altero corpore tale quid contingere potest: & per accidens planè fieret, si ex aspectu cadaveris gravida mulier incommodum sentiret, quod hic non attenditur, præsertim cum ejus quoque culpa in eo versetur, cum avertere faciem suam possit. Denique quod ex solo ligni aspectu desumitur remedium, nimis inefficax, coercendis perveris hominum moribus videtur ad *ὁδὸν εὐα* constituendum metu cognitæ pœnæ. Gellius l. 6. N. A. c. 14. & ut Seneca lib. 1. de Irâ cap. 16. ait, *nequitia male cedentis exemplis opus est, ut unius pœna metus possit esse multorum.* Add. Menoch. A. J. Q. cas. 387. n. ult. Heig. Part. 2. quest. 37. n. 38. Gvazz. Def. 38. c. 7. n. 5. Ziegl. ad Grot. p. 421. Berlich. P. 4. concl. 48. Calov. in Comment. ad Genes. c. 40. p. 3. v. 22. pag. 1249. Schikard. ad Jus Reg. Hebr. cap. 4. theor. 14. n. 99. p. 151. ibique Carpz.

X. Sed si præter istos casus, quibus punitis sepultura denegari solet, capite quis fuerit plexus & ab inimicis & cognatis ad sepulturam petitum fuerit corpus, sec. L. 1. §. 3. ff. de Cadav. punit. an hoc ut & prioribus istis si ex gratiâ à Principe sepultura concessa fuerit, licite in patriam transferri ad sepulcrum suum possit? quæritur; quod affirmandum omnino est, nam sicut aliàs prætextu debiti cadaver defuncti etiam puniti, à creditoribus arrestari neutiqum aut à sepulturâ detineri potest, ita & si per territorium alterius ad sepulcrum forte familiare alibi situm transvehatur, detineri neutiqum poterit, modo ea observentur, quæ in præcedente capite circa licitam deductionem observanda diximus, id quod pari ratione procedit in cadavere puniti Medicis ad anatomiam concessi, quod ad hunc finem ipsis per territorium aliud, modo prius hoc legitime à principe aut Magistratu impetraverit (propriâ enim autoritate si detrahere illa tentent, ejusdem quâ propinqui & amici sepulturæ gratia, si ea contrectent, plestuntur, pœnæ rei sunt, ut ex Tib. Deciano & Dan. Mollero observat

servat Berlich. P. 4. Concl. 48. n. 20) deducere integrum est. Vid. Eras-
m. Ungebaur Exerc. 13. quest. 4. in f. Petr. Theodor. Coll. Crim. c. 10.
apb. 6. n. 10. 11. Gvazz. in defens. reor. c. 38. n. ult. Carpz. Pr. Crimin.
p. 3. qv. 137. n. 72. seq. Everh. Spekhahn Cent. 1. quest. B.

XI. Denique ad illicitæ transportationis objectum corpora
peste defunctorum merito referenda quoque veniunt, cum enim
propter salutem urbis & provinciæ peste etiam in urbe extincti in lo-
co extraordinario & diverso sepeliri soleant, Carpz. lib. 2. § Prud. Con-
sistor. Def. 394. n. 12. nec transportatio tuto concedi, nec salva etiam
conscientiâ peti aut tentari poterit, cum tale quid impetrans & con-
cedens occasionem mali, quod inde toti alicui provinciæ attrahi so-
let, non exiguam præbere possit & hæc ratione interitus tot homi-
num causa ipsi non immerito imputari valeat. vid. Feltn. de Cadav.
inspic. cap. 16. n. 6. Ripa Tr. de Peste Tit. de Remed. præserv. n. 131. add.
Churfürstl. Sächs. Ausschreiben an die Superintendenten de dato
Meissen 6. Sept. 1680. quod extat apud Stockmannum n. Hodeget. postil.
in appendice.

CAP. V.

DE REMEDIIS TRANSPORTATIONIS NOMINE COMPETENTIBUS.

§. I.

Transportationis defunctorum nomine duo potissimum in legi-
bus nostris data remedia reperio, aut enim ei, qui prohibetur mor-
tuum ossaque ejus transferri, integrum est, statim *interdicto* uti, aut aliò
inferre & postea *in factum agere*. Illud, de quo in *Tit. ff. de mort. in-
fer.* interdictum prohibitorium est, quo Prætor vim fieri vetat ei, qui
vult mortuum eo loco inferre & sepelire, quo ei inferendi & sepelien-
di jus est, invito etiam prohibente, *L. 1. pr. §. 1. h. t.* & hoc eò etiam
extenditur, *in 1. §. 3.* Si quis in itinere arceatur, sive viâ eâ, quæ de-
betur fundo, in quem inferre quis vult, prohibeatur. Et hoc mo-
mentaneo processu, sicut alais jus est in possessorio, & negotii præsen-
tis qualitas postulat, ex peditu quo facit *L. 12. pr. ff. de Relig. §. Sumt
Fun.* & heredibus datur, in heredes autem non porrigitur, quia ex de-
licto est. *Oldend. Class. 2. art. 9. Tit. de Mort. infer. n. 2.*

F

II. Affinis

II. Affinis huic altera est *in factum actio*, in *L. 8. §. f. §. L. 9. ff. de Relig. & Sumt. Fun.* à precedente in eo differens, quod illa ad corpus mortuum inferendum & impedimentum removendum pertineat, hæc ad illatum seu sepultum, quâ nempe qui impeditus & prohibitus est corpus in locum, in quem volebat, & in quem illud transportare jus erat, transferre, si necessitate coactus alio loco intulerit, ad id agit, ut consequatur quanti ejus interfuit, prohibitum non esse, in quam computationem cadit etiam loci emti pretium, (non secundum rei veritatem, sed quanti ab actore æstimatur, per *L. 5. §. 1. ff. ne quis eum qui in jus voc.*) aut conducti merces, item sui loci pretium, quem quis nisi coactus fuisset religiosum facturus non esset *dd. LL.* Quam actionem prætor dedit perpetuam, & quamvis pecuniariæ quantitatis ratio in eam deducatur, tamen neque in heredem neque heredi competentem *L. 9. d. t. & hoc quidem cum similis injuriarum actioni sit, L. 8. pr. b. t. junct. L. 1. §. 6. ff. de Injur.* quæ ut vindicta persecutoria heredibus non competit. *§. 1. f. de perpet. & temp. act.* nec adversus heredes, ob similitudinem ex delictis descendendum, quas licet rem persequantur, adversus heredes tamen non transire, ex *L. 5. 6. 7. ff. de Alienat, jud. mut. causa fact.* patescit. Unde non erat ut Cujac. *lib. 8. Observ. 12. & Godofr. ad d. L. 9. lit. D.* statueret, exemplum hic occurrere *L. 20. ff. d. LL.* quâ non omnium, quæ à majoribus constituta sunt, rationem reddi posse Julianus afferebat. *conf. Ant. Faber in Rational. ad d. L. 9. Jac. Guther. lib. 3. de Jure Man cap. 16. p. 500.*

III. Caterum non est, ut existimet quis, frustra nos esse, dum hæc actionum & interdictorum sepulchralium formulas hic pertractamus: quamvis enim hodie, ad nostra cœmeteria & templa, in quibus sepelire solemus, cuivis aditus pateat, possumus tamen aliquando, ut ex superius allatis apparet, vel ob inundationem vel hostilitatem aliamque gravem causam viâ publicâ uti prohiberi, præsertim si ex castris & pagis funera sint deducenda, quomodo & aliàs extra religionis causam sæpe per agros & prata vicinorum transeundum & eorum forsan admodum morosorum, & sicut experientia docet, gladiis & sclopetis iter prohibentium attentatis compescendis consulendum, ut loquitur Mindan. *de inderdict. tit. 2. n. 51. sqq. add. Georg Schulz ad §. 1. f. de Inderd. lit. A.*

IV. Per-

IV. Pertinet & huc actio confessoria ad vindicandum iter & actum, per alterius fundum debitum, dum funus ad sepulcrum transportatur, cuius hoc singulare est, ut non utendo non amittatur, *L. 4. ff. quemadm. serv. amitt.* quod ita tum favore religionis & utilitatis publicæ, tum propterea constitutum est, quod certum tempus huic præscriptioni, quando non semper adsunt sepeliendi, non potuerit constitui. vid. *Wissenb. ad ff. P. 1. Disp. 20. th. 26.* Hillig ad *Donell. II. Comen. 18. lit. D.* Ludw. ad *Wes. ff. quib. mod. serv. amit. n. fin.*

V. Referenda huc quoque videtur condictio ex Novellâ lege contra arrestantes cadavera defunctorum prodita, *Auth. item qui de mortuum morib. de Sepulch. viol. Nov. 60. c. 1. Nov. 115. c. 5.* heredibus arrestati ad alterum tantum petendum competens, *arg. L. 1. ff. de condict. ex lege Richter ad d. auth. n. 54.* quæ an consuetudine universali hodie sublata sit, quod de omni pœnali actione ex Jure Romano descendente Feltmanus asserit, *Tr. de Cadav. inspic. cap. 36. n. ult.* est quod adhuc dubites. Sed nec actio injuriarum heredibus deneganda est, cum lex ipsa videatur revocare ad animum injuriarum pro reliquiis defunctorum, ut ex Deciano & Felino loquitur Berlichius. *Part. 5. concl. 47. n. 40.* idque sibi velint. *d. Nov. 60. c. 1. & Auth. ibi heredibus injuriati fac. huc. L. 3. §. 8. ff. de Sep. viol. L. 1. §. 4. ff. de Injur.* Hahn ad *Wesenbec. de Relig. n. 4.*

VI. Porro sicut contra transitum per viam publicam sine justâ causa denegantes vel impediennes interdicta prohibitoria jure Romano dantur *L. 2. §. f. ff. ut in flum. publ. nav. lic.* ita eadem injustè transportationem funerum impediens, deneganda non videatur. *fac. R. J. de Anno 1548. §. Ferner zu noch mehrer. verb. daß einem jeden. a deoque & in Camerâ decernuntur mandata inhibitoria sine clausulâ de non impediendo viæ vel fluminis usu, absque tamen citatione ad docendum vel videndum, quæ aliàs in S. J. Spirens. de Anno 1570. §. 82. & de Anno 1594. §. 66. nec non in Ord. Camer. P. 2. Tit. 22. verb. Mit angehengter. generaliter requiritur, vid. Blum. de Proc. Cameral. tit. 34. n. 27. 28. Phil. Albr. Orth. de Jure Conduc. cap. 8. p. 266.*

VII. Ratione sumtuum in transportationem funeris factorum, seu ut Jctus in *L. 37. pr. de ff. Relig.* loquitur, *vectura*, funeraria actio competit, quæ is, qui impensas tales præter legis necessita-

tem animo repetendi fecit, contra eos, ad quos cura funeris pertinet, experitur, ut sumtus restituant, *L. 14. §. 6. 13. 14. Et passim ff. de Relig. Et sumt. Fun. potissimum §. 4. verb. impensa peregre mortuo quæ facta est ut corpus perferretur funeris est, licet nondum homo funeretur.* Estque ex peculiari quodam qf. contractu sive cum defuncto *L. 1. ff. d. t. sive cum herede L. 14. §. 7. inito*, adeoque negotiorum gestionis adjectitia quædam qualitas. *Struv. Exerc. 15. th. 85. in subsidium, omni aliâ actione deficiente data d. L. 14. §. 12. 15. & ita privilegiata, ut cum bona solvendo non sint, omne creditum præcedat. L. 45. L. 19. d. t. L. 17. pr. de Reb. aut. Jud. possid. adde Constit. Elect. Sax. Aug. 28. part. 1. Et Ord. Prax. El. Sax. Tit. 42. §. Ferner soll das jenige.*

IIX. Denique quod ad forum attinet, in quo ventilandæ sunt causæ, super transportationibus defunctorum exortæ, siquidem de ceremoniis aut jure Parochiali, vi cujus unius communitatis incolæ alterius mortuos in suum coemiterium recipere tenentur similique sermo sit, causæ cognitio ad judicem Ecclesiasticum utique spectat, cum moribus hodiernis, quibus ad Principes vi superioritatis territorialis spectant Jura Ecclesiastica, hi per Consistoria sua eadem exercere soleant. *Carpzov. lib. 1. Jprud. Eccles. Def. 10. Et lib. 1. Ref. 86. Ord. Eccles. Saxon. Art. gener. 15. in fin.* si tamen de controversiis circa ipsam transportationem exortis, aut etiam sumtibus in eam factis, aut super possessione exoriatur quæstio, quò actiones in hoc capite recensitæ tendunt, hæc ad politici Magistratus tribunal pertinent, præsertim cum & jus ipsum sepeliendi hodie à patrono proindeque Magistratu Politico impetrari soleat & causæ, quæ mediantibus actionibus istis recensitis ventilantur, seculares sint, in foro proinde seculari etiam tractandæ. *Vid. Finckelth. de Jure Sepult. Th. 4. 75. Et 76. Carpzov. l. 1. Jprud. Eccles. def. 138. n. 6. Schilter in Inst. Jur. Can. tib. 1. lit. 5. §. 11. estque modo domicilii rei, L. 2. C. ubi Senat. L. 2. C. de Jurisd. modo defuncti L. 2. ff. de Relig. L. 19. ff. de Judic. Finckelth. d. th. 76. Add. Matth. Steph. de Jure Patron. P. 1. cap. 24. n. 13. seq. Finckelth. de Jure Patron. cap. 6. p. 149. Carpz. P. 1. Resp. 86. n. final. appellatio autem in causis sepulturæ, si moram hæc non patiantur, non admittitur. Carpz. l. 2. Jpr. Consist. def. 395.*

Sufficiant igitur hæc, cum pro Instituti nostri ratione de steri-

li atque angustâ hâcce materiâ satis nos differuisse existimemus. Bene-
volum interim lectorem eâ quâ par est humanitate rogo, ut primum
huncce rudioris adhuc in Themidis sacrario acquisitâ scientiâ
partum, sereno pectore suscipere, ea, quæ minus accurate à me
sunt tradita, æqui bonique consulere, meque ulteriori suo adfectu at-
que favore non indignum judicare velit. Quod vel ex hoc sal-
tem certò mihi polliceor, si L. B. hocce non ut

Jcti, sed ut Tyronis adhuc
pensitabit conatus.

S. D. G.

COROLLARIA.

- I. Rex Romanorum vivo adhuc Imperatore electus,
nova Privilegia, Jura & Regalia proprio Jure tri-
buere non potest.
- II. Status Imperii recte etiam dicuntur cives Imperii.
- III. Nobiles immediati non sunt status Imperii.
- IV. Repressaliæ sunt licitæ.
- V. Consuetudinem illam, quod defunctorum Paro-
chorum viduæ vel filiæ relictæ in Parochiis ma-
nere & à successoribus in uxores duci debeant,
validis rationibus niti non arbitror.

PATRIS AHASVERI, quem doctus prædicat orbis,
Exemplo, FRITSCHI, scribere docta paras.
Te tanti extimulant vestigia clara Parentis,
Ut proprii ingenii des documenta tui.
Gratulor ex animo! Successum Jova paternis
Usque dedit studiis, usque det ille tuis.

A 3

Præ-

Præmia quæ Patris meruit solertia dudum,
Mox virtute iterum promerere nova.

Sic gratulab.

D. Andreas Mylius.

Just. Imp. Prof. Publ. & F. Jur. Assess.

FRITSCHIUS ecce legit *Patris* vestigia *Magni*,
Audit AHASVERUSFRITSCHIUS ipse *Pater*.
Hunc ego jam dudum magni colo Numinis instar,
Namque sua magna me revelavit ope.
Gnatus cum sequitur merito, qui ad maxima natus,
Nunc memor officii non nisi summa petit.
Scilicet, ut veniat summi ad fastigia juris,
Nititur. Hæc dudum possidet ipse *Pater*.
Hæc, inquam, *Gnatum* prope conscendisse videmus
Ex studiis, quorum dat documenta, suis.
Nec frustra ascendes, FRITSCHI doctissime, crede,
Nam Tibi Pierides præmia magna parant,
Tantas honos, nomenque tuum, laudesque manebunt
Tantæ, quanta *Patris* Gloria, quantus honos.

*Nobilissimo Dn. Respondenti Dissertationis
presentis Authori in sincera amicitia tes-
seram hæc gratulabundus apposuit*

Johannes Fridericus Keuner/

J. V. C.

Quem Themidos sibi Salanæ speraverat umbo,
Hoc renitere suum jam Philyrina videt,
Dumque sui videt egregium sic ordinis augmen,
Felicis vel eò nomine nomen habet,

Nam-

Namque PATREM famâ notum super æthera novit,
Teque haut exiguum novit Agalma Patris.
Magni igitur salve clamat spes unica FRITSCHI,
Flos Themidos, Peithus cor, charidumque decus;
Phœbus te vidit, vidit Te pallida Phœbe
Lustrantem assiduô tempea docta pede
Unica, quam felix sinuosô è Juris acervo
Promis, Materies ardua testis erit.
Ingenium capit hanc, illum facundia lingvæ,
Judicii que alium vis generosa capit.
Salve & perge istum rectâ decurrere callem,
Doctaque victorem Fama per ora vehet.
FRITSCHIUS è terris quando discesserit olim,
In GNATO FRITSCHI gloria semper erit!
Euge bonum factum! multô sic nomine plausum,
FRITSCHI, noster AMOR, fausta que verba meres.
Acclamant omnes, & PATRISTamite, clamant,
Succedens parili non fruêrer scopô?

*Amico suo & Fautori æstumatissimo, Nobilissimo
DN. FRITSCHIO adfectum sincerum
ita testantur*

COMMENSALES.

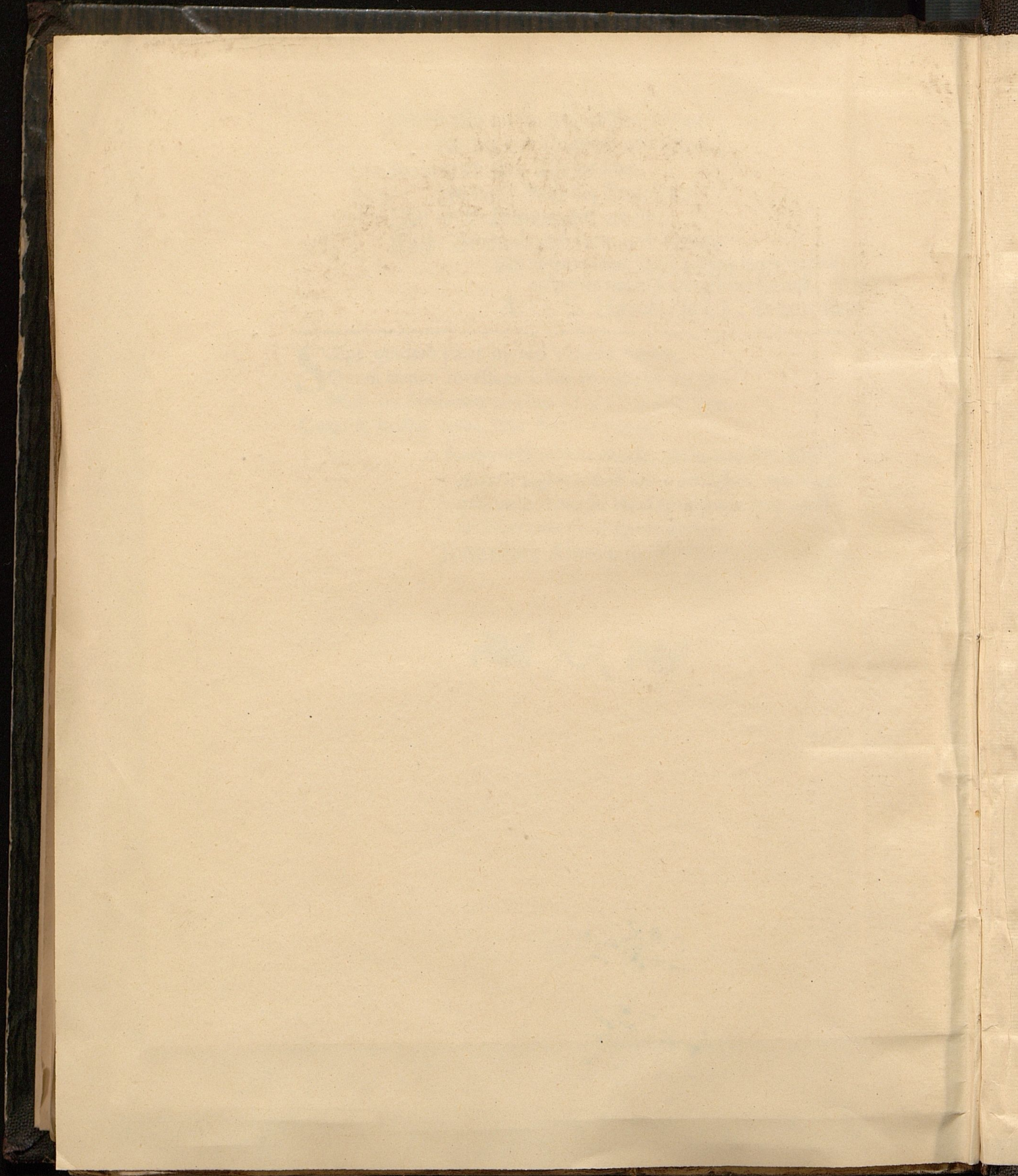

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

COMMEMORATIONES

ULB Halle 3
002 424 460

52

VDA 17

ad. p. 1608.

I. N. 7.

*2, 61.
+ 22.*

DISPUTATIO JURIDICA
DE

TRANSPORTATIONE
DEFUNCTORUM
PER TERRITORIUM
ALIENUM,

1690, 3

Von Durchführung
der Verstorbenen /

4

Quam

Auspice DEO TER Optimo Maximo,
ET

Magnifico Jctorum Ordine permittente
PRÆSIDE

DN. AUGUSTO BENEDICTO
CARPZOVIO,

J. U. D. Pandectarum Profess. Publ. & Facultatis
Juridicæ Lipsiensis Assessor,

Publicæ Eruditorum disquisitioni submittit

Christian Siegfried Fritsch / Schwartzb.

AUTOR & RESP.

Die XVI. Januar. Anno MDC XC.

EDITIO TERTIA.

LIPSIAE,

Typis JOH. CHRISTOPH. BRANDENBURGERI.

